

บทที่ 4

พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ก่อนที่จะเริ่มศึกษาถึงพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าจากต่างประเทศ คงเป็นไปได้ที่จะละความสนใจไปจากการศึกษาพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนไทย ทั้งนี้ เนื่องจากจำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพ ลักษณะความเป็นไปของภาพยนตร์การ์ตูนไทย รวมทั้งสถานภาพของภาพยนตร์การ์ตูนไทยเสียก่อน เพื่อค้นหามูลเหตุที่ทำให้ประเทศไทยต้องสั่งซื้อและนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศมาแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ไทยก่อนที่จะศึกษาถึงพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศต่อไป ดังนั้น ในบทที่ 4 จึงเป็นการศึกษาถึงพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูน 2 ส่วน ได้แก่

1. พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนในประเทศไทย
2. พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศจะอาศัยกรอบแนวคิดจากบทที่ 2 มาวิเคราะห์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนในยุคต่างๆของพัฒนาการภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าไปด้วยกันเลย

I. พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนในประเทศไทย

ปยุต เงากระจ่าง ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “บันทึกการ์ตูนไทย” ของวารสารการ์ตูนไทย(ก.ค. 2537 : 72) ไว้ว่า

“ในประเทศไทยเราได้มีการริเริ่มทำแอนิเมชันมานานับร้อยๆปีแล้ว ในรูปของหนังตะลุง โดยเฉพาะตัวตลกไอ้แก้ว ไอ้เปลือย ในลักษณะการ์ตูนมือเคลื่อนไหวได้อ้าปากพูด ตากระพริบได้ ซึ่งค่อนข้างจะสมบูรณ์ทีเดียวถ้าผู้ขีดเก่ง แต่ยังไม่เคยมีใครคิดถ่ายทำเป็นภาพแอนิเมชันเลย”

จากคำกล่าวของปยุตต์ดังกล่าว แสดงถึงศิลปะแอนิเมชันที่ประเทศไทยมีเป็นของตนเองมานานแล้ว เพียงแต่ขาดความเชื่อมโยงและขาดผู้สานรอยต่อระหว่างเทคโนโลยีของแอนิเมชันกับเทคโนโลยีภูมิปัญญาแอนิเมชันของไทย(หนังตะลุง)เข้าด้วยกัน ทั้งนี้ประเทศไทยมีความพร้อมเรื่องราวของหนังตะลุงเรื่องต่างๆมากมาย ประกอบกับมีเทคโนโลยีทางการสร้างภาพยนตร์ซึ่งมีมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2466 แล้ว แต่คนไทยก็ไม่สามารถเชื่อมรอยต่อระหว่างเทคโนโลยีทั้งสองให้พัฒนาไปเป็นภาพแอนิเมชัน ในทางตรงกันข้ามกลับแยกศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น(หนังตะลุง)ให้ห่างไปจากศิลปะภาพแอนิเมชัน

ในขณะที่ พัฒนาการภาพแอนิเมชันของต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งถือเป็นต้นตำรับของการผลิตภาพยนตร์แอนิเมชัน มีจุดเริ่มต้นใกล้เคียงกันกับไทยทุกอย่างแต่สหรัฐอเมริกาสามารถพัฒนาต่อไปได้เพราะมีบุคคลรอยต่อระหว่างเทคโนโลยีของหุ่นเชิดมือกับเทคโนโลยีภาพยนตร์เข้าด้วยกัน จึงพัฒนาไปเป็นภาพแอนิเมชันได้สำเร็จ ดังเช่น ในปีพ.ศ. 2463 วอลท์ ดิสนีย์ได้เริ่มต้นจากการตัดกระดาษชิ้นเล็กๆให้เป็นรูปต่างๆ แล้วต่อมือต่อขาเข้าด้วยหมุดเพื่อให้ดูเคลื่อนไหวได้ ภาพเหล่านี้เป็นภาพเพื่อทำหนังโฆษณาฉายนาทีเดียว ซึ่งเป็นแบบทำนองเดียวกันกับการดูโฆษณาสินค้าในโทรทัศน์ทุกวันนี้ จะแตกต่าง คือ ยังไม่มีเสียงดังออกมาได้เหมือนในสมัยนี้เท่านั้นเอง (ไคแอน ดิสนีย์ มิลเลอร์ ,2539 : 54) _

จุดเริ่มต้นของการผลิตภาพแอนิเมชันในอเมริกาที่เริ่มต้นมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้พัฒนาคิดค้นเทคโนโลยีและระบบวิทยาการต่างๆ จนก้าวไปสู่การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอย่างเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมส่งออก ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมาย แต่ไม่ได้พัฒนาต่อเนื่องให้เป็นภาพแอนิเมชัน เมื่อได้รับอิทธิพลของภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกา ก็มีบุคคลไทยเกิดความใฝ่ฝันที่จะผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทยขึ้นบ้าง ทั้งนี้ ได้มองข้ามขั้นตอนการพัฒนาภาพแอนิเมชันของไทยไปอย่างสิ้นเชิง และพยายามเริ่มต้นการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนด้วยเทคนิควิธีแบบวอลท์ ดิสนีย์ ของอเมริกา

จุดเริ่มต้นของภาพยนตร์การ์ตูนไทย ถือกำเนิดขึ้นในปีพ.ศ. 2488 จากความพยายามของเสน่ห์ กล้ายเคลื่อนไหวซึ่งเป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น โดยได้พยายามคิดค้นและสร้างภาพยนตร์การ์ตูนขึ้นจากแรงบันดาลใจที่เกิดจากการชมภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศที่เข้ามาฉายในประเทศไทย ภาพยนตร์การ์ตูนที่เสน่ห์ กล้ายเคลื่อนไหวได้ทดลองถ่ายทำลงฟิล์ม 35 มม.เป็นหนังการ์ตูนต้นแบบที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับชวาณา มีจุดประสงค์เพื่อนำไปใช้อบรมพัฒนาชวาณาไทยให้มี

ในที่สุดเมื่อพ.ศ.2498 ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง“เหตุมหัศจรรย์”ก็ได้ผลิตสำเร็จขึ้นเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสีขนาด 16 ม.ม. มีความยาว 12 นาที โดยนำฉายครั้งแรกที่โรงภาพยนตร์บรอดเวย์ควบกับภาพยนตร์เรื่องทูลบุรุษทูย แม้ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้จะสร้างชื่อเสียงให้ปยุตเป็นอย่างมากจนสื่อมวลชนยกย่องให้เป็น “วอลท์ ดิสนีย์ เมืองไทย” แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในด้านรายได้เท่าที่ควร เนื่องจากคนไทยในยุคนั้นยังไม่เห็นคุณค่าของภาพยนตร์การ์ตูนจากความสามารถของคนไทยด้วยกันเอง (ปยุต เงากระจ่าง, 2537)

ถึงแม้ว่าภาพยนตร์การ์ตูนที่ผลิตขึ้นโดยฝีมือคนไทยจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากประชาชนเท่าที่ควร ปยุต เงากระจ่าง ก็ยังคงผลิตงานภาพยนตร์การ์ตูนต่อมาเรื่อยๆ ดังจะเห็นผลงานได้ทั้งจากการฉายตามโรงภาพยนตร์และโฆษณาการ์ตูนที่ฉายทางโทรทัศน์ อาทิ เรื่องหนุมานผจญภัย (พ.ศ. 2500) ภาพยนตร์การ์ตูนโฆษณาห่มองชุด หนูหล่อ (พ.ศ. 2502) ซึ่งเป็นการรับจ้างผลิตให้กับบริษัทโฆษณาของสรรพสิริ วิรยศิริ และก็ได้ได้รับความนิยมเป็นที่ติดปากคิดใจของเด็กๆสมัยนั้นมาก คือ “หนูหล่อพ่อเขาพาไปดูหมี หมีกระโชกใส่ โขกๆหนูหล่อตกใจร้องไห้ โขๆ” (สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์ 2 ม.ค.2540) นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องเด็กกับหมี (พ.ศ. 2503) และภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องสุดสาคร (พ.ศ. 2522) เป็นต้น แต่ผลงานของปยุตกลับไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ หรือภาคประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก

- (1) การสร้างภาพยนตร์การ์ตูนต้องอาศัยเวลาในการผลิตยาวนาน ซึ่งภาพยนตร์การ์ตูนไทยก็เช่นกัน เช่น ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องสุดสาคร ใช้เวลาในการผลิตถึง 2 ปี
- (2) ในการผลิตจำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายและทุนงบประมาณเป็นจำนวนมาก เช่น ในกรณีเรื่องสุดสาครใช้ทุนผลิตสูงถึงสองล้านบาทเศษในสมัยนั้น ทำให้ผู้ที่เข้ามาลงทุนไม่เกิดแรงจูงใจที่จะประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนนี้ขึ้นมา เพราะผลกำไรหรือผลตอบแทนไม่ได้ตอบรับกลับในทันที
- (3) เมื่อผลิตแล้ว ยังต้องประสบภาวะการเสี่ยงจากกลุ่มคนคูดสูง คือ อาจไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนคนไทย (ปยุต เงากระจ่าง, 2537)

นอกจากนี้แล้ว การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนเพื่อฉายทางโรงภาพยนตร์ยังถือเป็นศาสตร์และศิลป์แขนงหนึ่งที่ต้องอาศัยความมานะบากบั่น อาศัยใจรักในการผลิตจริง แต่เมื่อความตั้งใจในการผลิตของปยุตสำเร็จออกมาแล้วกลับไม่ได้รับการสนับสนุน จึงทำให้ต้องมีการผันรูปแบบ

ความวิไลซ์สนองตามนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยมีตัวการ์ตูนคือ ขุนหมื่นของสวัสดิ์ จุฑารพ เป็นตัวแสดงนำ ทั้งนี้ เสน่ห์ก็ได้พยายามเสนอหนังการ์ตูนเรื่องนี้ให้รัฐบาลพิจารณา แต่กลับไม่ได้รับการสนับสนุนด้วยเหตุผลที่ว่า การ์ตูนเป็นเรื่องไร้สาระ ต่อมาอีกไม่กี่ปี เสน่ห์ ก็ย้ายเคลื่อนก็เสียชีวิตลง (ปยุต เงากระจ่าง, 2537 และ นิพนธ์ คุณารักษ์, 2539)

ในช่วงระยะเวลานั้น ไม่ปรากฏผู้สร้างภาพยนตร์การ์ตูนใดๆขึ้นในประเทศไทยอีกเลย อาจเป็นเพราะเพิ่งจะผ่านพ้นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และยังเป็นช่วงที่คนไทยไม่คุ้นเคยกับภาพยนตร์ขนาด 16 มม.นี้เท่าใดนัก ในขณะที่ภาพยนตร์ขนาด 16 มม.นี้กำลังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่และแพร่หลายในต่างประเทศ ฉะนั้น เครื่องฉายภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์ในไทยจึงยังคงเป็นเครื่องฉายภาพยนตร์ขนาดใหญ่สำหรับฟิล์มภาพยนตร์ขนาด 35 มม. ต่อมาเมื่อภาพยนตร์ขนาด 16 มม. เริ่มแพร่หลายในประเทศไทยมากขึ้น คนไทยก็ได้มีโอกาสรู้จักภาพยนตร์ขนาดนี้อย่างจริงจังในรูปแบบของการเอื้อเพื่อเผยแพร่ภาพยนตร์จากสำนักข่าวสารอเมริกัน(USIS) ซึ่งนำรตพิเศษตระเวนจัดฉายภาพยนตร์เคลื่อนที่โดยไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์ทางการค้า ทั้งนี้ เหตุผลที่ภาพยนตร์ของ USIS ขนาด 16 มม. ต้องจัดฉายเคลื่อนที่ก็เป็นเพราะว่าโรงฉายภาพยนตร์ในไทยยังใช้เครื่องฉายขนาด 35 มม. ทำให้จัดฉายภาพยนตร์ของ USIS ไม่ได้ และนอกจากนี้แล้ว ยังเป็นช่วงของการเผยแพร่แนวคิดเสรีนิยมภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วย ดังนั้น -ภาพยนตร์ที่ทาง USIS จัดฉายจึงเป็นภาพยนตร์ประเภท “ข่าวสงครามขนาดสั้น” (ความยาวประมาณเรื่องละ 20-30 นาที) “ข่าวความรู้เบ็ดเตล็ด” (เกี่ยวกับชีวิตชนชาวอเมริกัน) และ”ภาพยนตร์การ์ตูนเกี่ยวกับโรคาพยาธิและการป้องกันเชื้อโรค” ซึ่งผลิตโดยวอลท์ ดิสนีย์ และก็ได้ได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นจำนวนมาก (สมชาติ บางแจ้ง, 2533) โดยจะเห็นว่า ภาพยนตร์ของ USIS ที่นำมาจัดฉายส่วนใหญ่เป็นข่าวสารคดี และการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน (Education Films)

ต่อมาในปี.ศ. 2497 ปยุต เงากระจ่างได้พยายามสานต่อแรงบันดาลใจจากเสน่ห์ กล้ายเคลื่อน ในการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทย “ซึ่งถึงแม้จะไม่มีตำรา ไม่มีเครื่องมือ ไม่มีทุนสนับสนุนในการผลิตก็ตาม จะมีก็แต่ความพยายามดิ้นรนที่จะให้เมืองไทยมีหนังการ์ตูนให้ได้” (ปยุต เงากระจ่าง, 2537) โดยได้พยายามศึกษาจากเอกสารจากต่างประเทศเท่าที่จะหาได้ และได้ถามความรู้ด้านเทคนิคการทำภาพยนตร์การ์ตูนจากบุคลากรที่เคยร่วมงานกับเสน่ห์มาก่อน สำหรับ เซล(Cel) ที่ใช้ในการผลิต ก็เก็บจากฟิล์มเอกซ์เรย์ที่ทางโรงพยาบาลทิ้งแล้วมาแช่ในน้ำด่างซีเด้า ส่วนเงินทุนที่ใช้ในการสร้าง ได้มาจากเงินที่เก็บออมส่วนตัวในช่วงที่ทำงานธนาคาร และใช้เวลาผลิตประมาณ 8 เดือน(นิพนธ์ คุณารักษ์, 2539)

การผลิตเพื่อความอยู่รอด ทั้งนี้ ปรยุตได้กลายเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทการ์ตูนจากไต้หวัน ที่ตั้งโรงงานอยู่ในไทย โดยรับผลิตภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวป้อนให้กับอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ และรับผลิตงานโฆษณาการ์ตูนทางโทรทัศน์ไทยแทน(มดิชนรายวัน, 17 มี.ค. 2540) เหตุประการสำคัญดังกล่าว จึงทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนไทยหยุดนิ่งไปกับภาพยนตร์การ์ตูนไทยเรื่องสุดท้าย คือ เรื่องสุคตาสคร (พ.ศ. 2522)

ด้วยทักษะและพัฒนาการในการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนระหว่างไทยกับอเมริกา ซึ่งห่างกันเกือบครึ่งศตวรรษ ทำให้อเมริกาสามารถผลิตภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสต็อก(Software Stock)ส่งออกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้นผลิตด้วยความไม่พร้อมทางเทคโนโลยี ผนวกกับความขาดแคลนทักษะและผู้ชำนาญการ การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนจึงเป็นเพียงผลิตในระยะทดลอง ดังนั้น เหตุปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน(Interactive Causes) ที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์การ์ตูนไทยหยุดนิ่ง และเอื้อต่อการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ เมื่อประเทศไทยต้องพึ่งพาเทคโนโลยีนำเข้าในด้านการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยขึ้น การพึ่งพาเทคโนโลยีนำเข้าในด้านรายการ(Imported programs)ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยในยุคแรก การนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศจึงเป็นเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนไทยต้องหยุดนิ่งไปในที่สุด ทั้งนี้ ปรยุต เเงากระจ่างได้กล่าวเปรียบเทียบถึงความไม่พร้อมด้านกำลังคนผลิตของไทยกับของต่างประเทศใน ศิลปวัฒนธรรม (ก.ค. 2538 : 54) ไว้ว่า

“ระบบการหนังการ์ตูน..ของเขาทำกันเป็นลำเป็นสัน เป็นอุตสาหกรรมในรูปบริษัท มีบุคลากรทีมงานมาก งานแต่ละอย่างจะแบ่งกันทำ มีทั้งเสมียน คนงาน คนเขียนการ์ตูน คนตัดเส้น คนลงสี และคนเขียนบท ฯลฯ และแต่ละตำแหน่งก็จะมีหลายคน ในขณะที่บ้านเรานักเขียนการ์ตูนต้องทำเองเกือบทุกอย่าง..”

“ซึ่งจริงๆแล้วเมืองไทยยังมีคนมีฝีมือมาก แต่ยังไม่มีการทำการ์ตูนจริงจังเพราะคนไทยยังมีความเชื่อว่า การ์ตูนเป็นเรื่องไร้สาระ” (ปรยุต เเงากระจ่าง, 2540)

จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2530 บริษัท กันตนากรุ๊ป จำกัด ได้มีความตั้งใจที่จะผลิตภาพยนตร์การ์ตูนขึ้นโดยฝีมือคนไทยและเพื่อคนไทย จึงติดต่อขอความร่วมมือกับบริษัท โตเอะ จำกัด เพื่อจัดส่งคนไปฝึกหัดและเรียนรู้กระบวนการผลิต(Transfer Technology) แต่ในที่สุดก็ล้มเหลว เนื่อง

จากคนกลุ่มแรกที่ส่งไป เมื่อกลับมาแล้ว 5 ปีก็ยังไม่สามารถสร้างทีมงานในการผลิตให้ใหญ่ขึ้นได้ ทั้งนี้ โอฬาร วงศ์บ้านคู่ (อดีตเป็นผู้จัดการบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด) ได้บรรยายถึงสาเหตุที่ไทยไม่สามารถผลิตภาพยนตร์การ์ตูนขึ้นเองได้ แต่กลับต้องพึ่งพาการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศมาโดยตลอด ไว้ว่า

(1) กำลังการผลิตในด้านบุคลากร(ซึ่งสนใจเฉพาะนักวาด) ต้องอาศัยคนที่มีทักษะในการวาดเป็นอย่างมาก และต้องผ่านเกณฑ์ในการทดสอบการทำแอนิเมชันที่ทางบริษัทกำหนดขึ้น ทั้งนี้ ทางบริษัทอยากเริ่มต้นด้วยงานมืออาชีพ(Professional) เนื่องจากไม่อยากจะเสี่ยงกับชื่อเสียงของบริษัท ดังนั้น การสร้างบุคลากรเพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนจึงต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนและอาศัยความสามารถสูง อีกทั้งคนที่ผ่านการทดสอบแล้ว ก็ทำงานอยู่ได้ไม่นานเนื่องจากต้องทุ่มเทอย่างหนัก ประกอบกับได้ค่าตอบแทนน้อย จึงเปลี่ยนอาชีพหรือไม่ก็เปลี่ยนองค์กร ทำให้เกิดปัญหา กำลังการผลิตไม่เพียงพอในด้านทีมบุคลากร

(2) กำลังการผลิตในด้านผู้ลงทุน เมื่อเทียบกันระหว่างการผลิตละครกับภาพยนตร์การ์ตูนนั้นใช้เวลาในการผลิตต่างกัน การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนย่อมใช้เวลาการผลิตนานกว่า และไม่สามารถคาดทำนายได้ว่าเมื่อผลิตออกมาแล้วผู้ชมจะชมเหมือนการผลิตละครหรือไม่ นอกจากนี้ ในด้านการลงทุน ภาพยนตร์การ์ตูนค่อนข้างจะใช้ทุนสูง ซึ่งขึ้นอยู่กับการควบคุมจำนวนแผ่นเซล (Cel) ที่ใช้วาดเป็นจำนวนมากหรือน้อย ดังนั้น การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนจึงเปรียบเสมือนน้ำซึมบ่อทรายที่บรรดานักลงทุนมักจะมองข้าม โดยเลือกคุ้นเคยกับการลงทุนระบบที่รวดเร็วกว่า นั่นคือผลิตได้รวดเร็วและได้รับผลตอบแทนกลับทันที มากกว่าที่จะรอคอยกับการลงทุนผลิตภาพยนตร์การ์ตูน

(3) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งชาติ (BOI) ไม่มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทย นั่นคือ นักลงทุนในการผลิตจะต้องซื้อเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการถ่ายทำหรือล้างฟิล์มเองโดยไม่ได้รับการยกเว้นค่าภาษี เนื่องจากการยกเว้นค่าภาษีนำเข้าเครื่องจักรซึ่งไม่ต้องเสียภาษีรายได้นั้น จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีการส่งออกตามหลักการที่กำหนดเป็นก็เปอร์เซ็นต์ แต่สำหรับอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนภายในประเทศที่มีความตั้งใจจะผลิตให้คนไทยชมนั้น เมื่อมีผู้ลงทุนร่วมกันผลิตแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้รับการยกเว้นการเสียภาษีเพราะถือว่ายังไม่มีการส่งออก ดังนั้น จึงไม่มีนักลงทุนคนใดอยากที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมนี้

จากมูลเหตุดังกล่าว ทำให้บริษัท กันตนากรู๊ป จำกัด ต้องแก้ปัญหาด้วยการร่วมมือกับบริษัท โตอะ จำกัด ในเรื่องการส่งออก ทั้งนี้ เพื่อสิทธิในการยกเว้นค่าภาษีนำเข้าอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิต โดยหวังให้เป็นบันไดก้าวไปสู่การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทยได้เร็วขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เมื่อร่วมมือในการผลิตกับบริษัทญี่ปุ่นดังกล่าวแล้ว ทางบริษัทกันตนากลับต้องทุ่มเทเวลาทั้งหมดไปกับการวาดการ์ตูนญี่ปุ่นตามเงื่อนไขความร่วมมือทางการค้า ครั้นแก้ไขปัญหาคด้วยความพยายามที่จะสร้างทีมงานผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทยขึ้นใหม่ก็ต้องใช้เวลานาน และต้องอาศัยทักษะความสามารถในการวาดสูง และการฝึกฝนฝีมืออย่างหนัก เพื่อผลิตงานให้ได้ตามเกณฑ์ที่บริษัทกำหนดขึ้น ดังนั้น ปัญหาต่างๆ จึงกลายเป็นวังวนของภาพยนตร์การ์ตูนไทยที่ไม่สามารถผลิตขึ้นได้เสียที (โอฬาร วงศ์บ้านคู่, สัมภาษณ์ 7 พ.ค. 2540)

นอกจากนี้แล้ว ในงานวิจัยของนิพนธ์ कुमारักษ์(2539) ซึ่งได้ศึกษาสถานภาพ ปัญหาอุปสรรค และความเป็นไปได้ของการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดทางโทรทัศน์ของผู้ผลิตในประเทศไทย พบว่า ในยุคแรกสังคมไทยยังไม่ให้ความสำคัญกับโทรทัศน์มากนัก ส่วนใหญ่นิยมความบันเทิงที่ได้จากการชมภาพยนตร์ประเภทคนแสดง (Live Action) ในโรงภาพยนตร์มากกว่า เนื่องจากรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ยังไม่มีผลตอบแทนทางธุรกิจมากนัก นอกจากนี้ ในยุคแรกของการแพร่ภาพโทรทัศน์ รายการภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศสามารถจัดซื้อ นำเข้าได้ในราคาถูกและสะดวกรวดเร็ว ซึ่งมีปริมาณมากพอต่อการนำมาเสริมรายการที่ขาดแคลนในยุคแรกๆ ทั้งนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไม่ได้ให้ความสำคัญในฐานะรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก แต่เป็นเพียงรายการเสริมของสถานี

อย่างไรก็ตาม การนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศมาเป็นรายการเสริมของสถานีโทรทัศน์ก็สืบเนื่องมาจากมูลเหตุต่างๆ ที่ประเทศไทยไม่สามารถผลิตภาพยนตร์การ์ตูนขึ้นเองได้ ถึงแม้จะมีการทดลองผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทยบ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงการผลิตในชั้นศึกษาและทดลองผลิตขึ้นเอง ซึ่งเครื่องมือในการผลิต ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้นั้นมีราคาแพงและหาได้ยาก อีกทั้ง ต้องใช้เวลาในการผลิตที่ยาวนาน รวมทั้งยังขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการผลิตอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นมูลเหตุสำคัญให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศในที่สุด (นิพนธ์ कुमारักษ์, 2539)

II. พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทย

ทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ถึงแม้อุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนไทยต้องล้มเหลวด้วยเหตุผลอ้างอิงจากบุคคลต่างๆดังกล่าวไปแล้ว แต่ด้วยความนิยม กอปรกับความสนใจและความต้องการของเด็กไทย ในการชมภาพยนตร์การ์ตูน อันเป็นรายการหนึ่งของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ขาดหายไปจากผังรายการเสียไม่ได้ ทำให้ทางสถานีโทรทัศน์ต้องพิจารณานำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศตั้งแต่ในยุคเริ่มแรกของการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 4 บางขุนพรหม ขึ้นเป็นแห่งแรกในไทย เรื่อยมาจนกระทั่งเป็นสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในปัจจุบัน และจากการศึกษาพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าทั้งหมดแล้ว สามารถแบ่งยุคของพัฒนาการภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. โดยอาศัยความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการดำเนินงานของสถานี และสัดส่วนของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศ แบ่งเป็น 5 ยุค ได้แก่

1. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำในช่วงกำเนิดโทรทัศน์ไทย ตั้งแต่พ.ศ. 2498 - 2501
2. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำ บางขุนพรหม ตั้งแต่พ.ศ. 2502 - 2512
3. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำ พากย์สด ตั้งแต่พ.ศ. 2513 - 2519
4. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่พ.ศ. 2520 - 2538
5. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน ตั้งแต่พ.ศ. 2539 - 2540 (เฉพาะม.ค.)

1. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำในช่วงกำเนิดโทรทัศน์ไทย (พ.ศ. 2498 - 2501)

สืบเนื่องจากความริบเร่ในการเปิดสถานีวิทยุโทรภาพในประเทศไทยที่เกิดจากแรงผลักดันของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยพยายามผลักดันให้มีการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทยเพื่อแสดงถึงความเจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ ซึ่งรัฐบาลมีความเห็นว่า เครื่องรับวิทยุโทรภาพ (Television) มีส่วนช่วยเหลือให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอันมาก ถึงแม้ว่าจะมีกระแสวิพากษ์ที่แสดงถึงข้อกังขาในประโยชน์ของเทคโนโลยีกับสภาพความสอดคล้องกับสังคมไทยซึ่งยังขาดความพร้อมในขณะนั้นเพื่อให้รัฐบาลพิจารณาระงับโครงการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้านั้นได้มีการส่งข้าราชการไปศึกษาดูงานและเตรียมหาข้อมูลไว้ตั้งแต่ในปีพ.ศ. 2493 (สินีทิธิ ลิขิตวิทย์, 2535:56) แต่ในขณะที่สังคมไทยยังขาดความพร้อมทั้งในด้านเทคโนโลยีและ

บุคลากรผู้ชำนาญการ จึงยังคงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์โต้แย้งถึงปัญหาดังกล่าว ซึ่งในที่สุด รัฐบาล ได้คิดหาทางออกโดยการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดขึ้นเพื่อบริหารกิจการวิทยุโทรภาพดังกล่าว โดยจัดตั้งเป็นบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด(ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนจำกัดที่มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นและดูแลผลประโยชน์)ขึ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495 และพึ่งพาระบบเทคโนโลยีจากสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก นอกจากนี้ ได้ส่งบุคลากรส่วนหนึ่งไปศึกษาระบบการบริหารและดำเนินการเพื่อนำกลับมาประยุกต์ใช้ในไทย จนกระทั่งเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498 ได้ทำการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมขึ้นเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งแรกของไทย และถือเป็นแห่งแรกในภาคพื้นเอเชียด้วย(สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์ 2 มกราคม 2540 และสินธิ์ สิทธิรักษ์, 2535)

จากการเร่งรีบเปิดสถานีวิทยุโทรทัศน์ดังกล่าว โดยที่สังคมไทยยังไม่มีความพร้อมทั้งในด้านเทคโนโลยี บุคลากรผู้ชำนาญการ และระบบการดำเนินงานอันเป็นปัจจัยสำคัญภายในองค์กรที่จะดำเนินการ ซึ่งเมื่อสังคมไทยยังขาดปัจจัยหลักๆเหล่านี้จึงทำให้ไทยต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก ดังนั้น ระบบการดำเนินงานที่จะสอดคล้องกับระบบเทคโนโลยีจึงต้องอาศัยหลักการจากสหรัฐอเมริกาไปโดยปริยาย นอกจากนี้ ยังรวมถึงบางรายการที่ไทยต้องรับการเอื้อเฟื้อจากสหรัฐอเมริกา เนื่องมาจากในระยะเริ่มแรกที่ยังไม่มีบุคลากรที่ชำนาญการผลิตรายการขึ้นเป็นของตนเอง นั้นหมายรวมถึง ภาพยนตร์การ์ตูนที่อเมริกาต้องเอื้อเฟื้อส่งมาให้ด้วย

1.1 ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูน (Technology)

ภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้เป็นภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่เป็นการ์ตูนเงียบ หรือไม่ก็เป็นการ์ตูนเสียงในฟิล์มต้นฉบับ คือ เป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งการออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนในลักษณะดังกล่าว เกิดจากปัจจัยด้านเทคนิคการออกอากาศ ที่ต้องใช้สัญญาณถ่ายทอดโทรทัศน์ที่เรียกว่า ไมโครเวฟ (Microwave) ยี่ห้อ R.C.A. ซึ่งสามารถส่งได้แต่สัญญาณภาพแต่ไม่สามารถส่งเสียงพร้อมกันได้ จำเป็นต้องใช้เครื่องส่ง F.M. ขนาดเล็กส่งเสียงมาต่างหาก(ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, 2538 : 50) ด้วยลักษณะเทคโนโลยีการออกอากาศดังกล่าว ถึงแม้จะได้นำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนสีเข้ามาก็ตาม แต่การแพร่ภาพออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนยังคงได้สัภาพตามแค่ระบบการส่งโทรทัศน์ที่เป็นระบบขาว-ดำของไทย

1.2 แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูน (Supply)

การนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศมาฉายทางโทรทัศน์ในยุคแรกนี้มีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.2.1 การได้รับเอื้อเฟื้อจากองค์กรสหรัฐอเมริกา 2 องค์กร คือ R.C.A. ซึ่งเป็นบริษัทที่ประเทศไทยตกลงนำเข้าเทคโนโลยีการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ และ USIS เป็นหน่วยงานข่าวสารของอเมริกาที่มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ทางแนวคิด ซึ่งในยุคนั้นเป็นช่วงแห่งการเผยแพร่แนวคิดเสรีนิยม เพื่อต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้น จึงสามารถเอื้อเฟื้อภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นให้แก่ประเทศไทยได้อย่างเต็มที่ และในบรรดาภาพยนตร์ที่ได้รับเอื้อเฟื้อจำนวนหนึ่งเป็นภาพยนตร์การ์ตูนเข้ามาฉายบ้างเป็นบางโอกาส และสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยได้รับการเอื้อเฟื้อรายการจากสหรัฐอเมริกา นั่นคือ ความไม่พร้อมในปัจจุบันลักษณะดำเนินการที่มีการออกอากาศจริงถึงทดลอง รวมทั้งความไม่พร้อมด้านงบประมาณ ซึ่งอาจินต์ ปัญจพรรค์(2533:105-106) ได้เขียนอธิบายไว้ในบทความของหนังสือยักษ์ปากเหลี่ยมว่า

“ตามผมมาดูพฤติกรรมของ *สิ่งที่ยังไม่พร้อม แต่ต้องทำว่าเขาทำอย่างไร...* เมื่อแรกเปิดนั้น สัปดาห์หนึ่งๆ เราแพร่ภาพได้เพียง 4 วัน ด้วยอาการชักเขี่ยกยัน ทำวันเว้นวัน เพราะว่า

- 1) รายการมีไม่พอ
- 2) ห้องส่งไม่พร้อม
- 3) ฉากไม่พร้อม

รายการในระยะแรกๆ ได้รับการเอื้อเฟื้อจากสถาบัน R.C.A. และ USIS มีวงมโหรีปี่พาทย์และละครรำของโรงเรียนเฉลิมศาสตร์ศึกษา หรือเด็กเดี่ยวเปียโนเดี่ยวขิม เข้ามาอัดๆไว้, ฉายการ์ตูนโบราณ เรื่อง ขาวนากับหมู, ฉายตลกเด็กกลุ่มเด็กคำเด็กขาว, ปัญหารอบโลก โดยมีข่าวประจำวันยื่นพื้น..”

1.2.2 การจัดซื้อภาพยนตร์การ์ตูนที่ฉายทางโรงภาพยนตร์มาก่อน โดยในแง่ธุรกิจการผลิตภาพยนตร์ในยุคนั้นพบว่าภาพยนตร์ต้องทำรายได้จากการฉายตามโรงภาพยนตร์ก่อน เนื่องจากถ้าหากนำมาฉายทางโทรทัศน์แล้วอาจทำให้มีจำนวนผู้ชมตามโรงภาพยนตร์น้อยลง

ดังนั้น ภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นจึงต้องตั้งราคาไว้สูงมาก จนกระทั่งจัดฉายตามโรงภาพยนตร์หลายๆ รอบจนได้กำไรคุ้มค่าแล้ว จึงจะนำมาขายให้สถานีโทรทัศน์ได้ในราคาถูก ซึ่งในการจัดซื้อภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศก็เช่นกัน ยังใช้ระบบการประกอบธุรกิจแบบภาพยนตร์ในลักษณะ คือ มีการจัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศตามโรงภาพยนตร์ของต่างประเทศหลายรอบเสียก่อน จนกระทั่งราคาถูกลง ประเทศไทยจึงจะสามารถจัดซื้อนำเข้ามาแพร่ภาพออกอากาศต่อไปได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับความไม่พร้อมในด้านทุนงบประมาณของสถานีที่ทำให้การจัดซื้อภาพยนตร์การ์ตูนต้องราคาถูกที่สุด แต่ลักษณะวิธีการจัดซื้อนำเข้านี้จะทำให้สภาพของฟิล์มภาพยนตร์มีคุณภาพน้อยลงไปด้วย ทั้งนี้ แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศที่ทางสถานีได้จัดซื้อมาฉายในราคาถูก ส่วนใหญ่เป็นบริษัทอเมริกา ได้แก่

- บริษัท วอลท์ ดิสนีย์ จำกัด
- บริษัท วอร์เนอร์ บราเธอร์ จำกัด
- บริษัท ฮันนา บาร์เบร่า จำกัด
- บริษัท เมโทร โกลด์วิน เมเยอร์ จำกัด

ซึ่งสรรพสิริ วิวรศิริ ได้อธิบายไว้อย่างสอดคล้องกันว่า -

“สมัยก่อนไม่ค่อยมีคนผลิตภาพยนตร์ ไม่ค่อยมีการลงทุนซื้อหาภาพยนตร์จากต่างประเทศ ต้องอาศัยผู้แทนนำหนังเก่าๆ ขาดๆ มาฉาย ทั้งจากฉายงานวัดเหลือเศษมาฉายทางทีวี แล้วทางสถานีมาเขียนบทเพิ่มภายหลัง...หรือไม่ก็อาศัยการเอื้อเพื่อภาพยนตร์จาก USIS เป็นต้น...” (สรรพสิริ วิวรศิริ, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

1.3 การจัดผังรายการ (Programing)

ผังรายการในยุคนี้ พบว่ารายการจะเป็นลักษณะที่ทางสถานีผลิตขึ้นส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นรายการที่ได้รับเอื้อเฟื้อ เนื่องจากความไม่พร้อมในการที่จะผลิตรายการจัดฉายเองทั้งหมดดังที่อาจินต์ ปัญจพรรค์ได้กล่าวไปแล้วนั้น ดังนั้น จึงพบว่าทางสถานีได้นำภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าที่มีความยาวเรื่องประมาณ 5-10 นาทีมาแพร่ภาพในลักษณะกันแทรกระหว่างรายการ เพื่อให้เวลาออกอากาศของสถานีมีความต่อเนื่อง(Fill Airtime)ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากปัจจัยภายใน

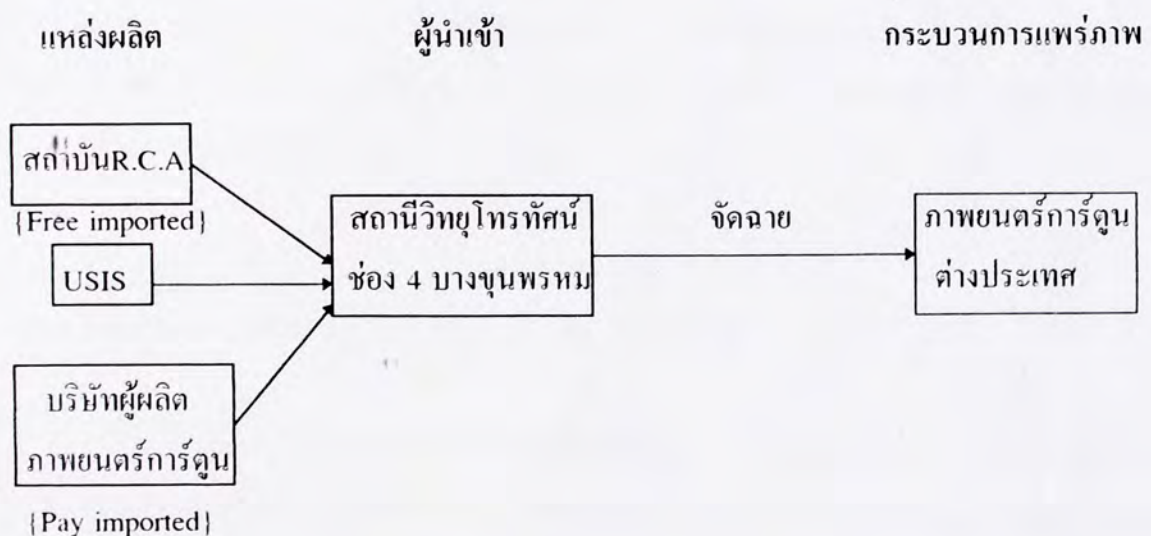
องค์กรในระยะดังต้นยังไม่มีความพร้อม รายการสำหรับจัดลงฝั่งรายการ โดยเฉพาะบทบาทของ ภาพยนตร์การ์ตูนจึงยังไม่ลงตัวในเรื่องวันเวลาออกอากาศ

1.4 กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูน

ขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคนี้ ซึ่งส่วนมากเป็นการได้รับการเอื้อเฟื้อจากสหรัฐอเมริกา และมีบางส่วนที่จัดซื้อภาพยนตร์การ์ตูนที่มีราคาถูกมาขายทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม จั อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของงานวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายจัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการสั่งซื้อภาพยนตร์จากต่างประเทศ การนำเข้าและการจัดการภาพยนตร์ที่ได้รับการเอื้อเฟื้อมาแพร่ภาพ โดยเมื่อมีการนำเข้ามาแล้วก็จัดฉายออกอากาศเลย ไม่มีการจัดแปลบทพากย์หรือพากย์เป็นภาษาไทย ซึ่งวัชร แนวบุญเนียร ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“เท่าที่จำได้ คือ เมื่อมีการนำการ์ตูนซึ่งส่วนมากมาจากอเมริกาเข้ามาแล้วจะจัดฉายออกอากาศเลย ไม่มีการแปลบท ไม่มีการพากย์แต่ใช้เสียงในฟิล์มที่เป็นภาษาต่างประเทศออกอากาศ” (วัชร แนวบุญเนียร, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2540)

ทั้งนี้ สามารถสรุปขั้นตอนในกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในช่วงกำเนิดโทรทัศน์ไทย เป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

นอกจากนี้แล้วศรีอาภา เรือนนาค นักพากย์การ์ตูนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.ยังกล่าวถึงภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้ามาฉายในไทยได้ใกล้เคียงกับวัชร iveau ญเนียร ไว้ว่า

“ภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนั้นส่วนใหญ่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างเช่น วอลท์ ดิสนีย์ วอร์เนอร์ บราเธอร์ เป็นต้น ก็มี สโนไวท์ มิกกี้เมาส์ ป๊อปปาย ฯลฯ ซึ่งเป็นอะไรที่สนุก และไม่มีการพากย์เสียงเป็นภาษาไทย จะใช้ภาษา จากเสียงชาวด์ (Sound) จากต้นฉบับก็สนุกดี คือ จะเข้าใจไปเองโดยอัตโนมัติ ถึงแม้ว่าสมัยนั้นเราจะฟังรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้างแต่การ์ตูนฝรั่งเขาทำออกมาดี”

โดยสรุปแล้ว ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้ามาจากต่างประเทศในช่วงกำเนิดโทรทัศน์ไทยนี้ ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์การ์ตูนที่ได้รับเอื้อเฟื้อจากประเทศสหรัฐอเมริกา และบางส่วนเป็นการจัดซื้อนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศที่มีราคาถูกและผ่านการฉายตามโรงภาพยนตร์มาก่อน เมื่อนำเข้ามาแล้ว ยังไม่มีการจัดลงผังรายการที่แน่ชัด พบว่า มักฉายภาพยนตร์การ์ตูนเป็นรายการเสริมคันระหว่างรายการ เมื่อนำเข้ามาอย่างไรก็แพร่ภาพออกอากาศอย่างนั้นโดยที่ไม่มีการแปลบทพากย์ ไม่มีการพากย์หรือการตัดต่อใดๆ ซึ่งดูแล้วรับผิดชอบโดยงานวิเทศสัมพันธ์ ของฝ่ายจัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม

ด้วยความที่สื่อโทรทัศน์ถือเป็นนวัตกรรมเทคโนโลยีนำเข้ามาใหม่ล่าสุดในสังคมไทยขณะนั้น ผู้คนในสังคมจึงยังคงตื่นทึ่งในเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ดังกล่าว ดังนั้น หากสถานีโทรทัศน์นำเสนอรายการใดก็ตาม เป็นอันว่าผู้ชมรายการที่ทางสถานีเป็นฝ่ายป้อนให้ฝ่ายเดียวจะรับชมไป ด้วยความอยากรู้อยากเห็นในความเป็นเหตุพิศดารพิศัย จึงเป็นเหตุให้สภากาการดำเนินการนำเข้า และแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนยังไร้รูปแบบ ไม่มีระบบที่แน่นอน และอาจถือได้ว่ายุคนี้เป็นยุคแห่งการฝึกฝนความชำนาญ

2. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำ บางขุนพรหม (พ.ศ. 2502-2512)

การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมในพ.ศ. 2502 นี้เริ่มมีรายการที่ผลิตเองมากขึ้น รับการเอื้อเฟื้อรายการจากสหรัฐอเมริกาน้อยลง อย่างไรก็ตาม พบว่า ภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศนำเข้าที่ออกอากาศในยุคนี้อย่างคงมีปริมาณการนำเข้าในรูปแบบการจัด

ซื้อมากขึ้น และทั้งนี้เป็นเพราะเวลาออกอากาศมีการขยายเวลามากขึ้นด้วย ดังนั้น ทางสถานีจึงต้องการรายการที่ผลิตเองและรายการนำเข้มากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทางบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด บริหารธุรกิจการโทรทัศน์มีกำไรสะสมมาจากในยุคที่ 1 เนื่องจากได้รับการเอื้อเฟื้อรายการภาพยนตร์จากสหรัฐอเมริกาจึงไม่ต้องลงทุนผลิตรายการมากนัก อีกทั้งประกอบกับรายได้หลักในช่วง 3 ปีแรกจากการกำเนิดโทรทัศน์ไทยที่ได้จากการค้าเครื่องรับโทรทัศน์ในระบบผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว (สินิทธิ์ สิทธิรักษ์, 2535 : 118)

ลักษณะพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้จากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในยุคนี้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูน (Technology)

ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ไม่แตกต่างไปจากในยุคแรกนั่นคือ ยังคงเป็นภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่เป็นการ์ตูนเสียงในฟิล์มต้นฉบับ คือ เป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ ถึงแม้ภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้จากต่างประเทศจะเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสี แต่ด้วยปัจจัยด้านเทคนิคการออกอากาศที่เป็นระบบขาว-ดำ และมีแต่สัญญาณถ่ายทอดโทรทัศน์ได้แต่ภาพต้องอาศัยเครื่องส่ง F.M. ขนาดเล็กส่งเสียงมาค่างหาก ทำให้ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้ที่ออกอากาศในยุคโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม จำเป็นต้องกลายเป็นภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำไปด้วย

2.2 แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูน (Supply)

ในยุคนี้ นอกจากภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้จากอเมริกาแล้ว ยังมีภาพยนตร์การ์ตูนที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ที่เป็นการ์ตูนไทยและผลิตโดยคนไทย แต่เป็นการ์ตูนโฆษณาที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้จากต่างประเทศ ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่เข้มงวดเรื่องการลอกเลียนแบบเพราะยังไม่มีกฎหมายลิขสิทธิ์ ดังนั้น การนำตัวละครการ์ตูนมาใช้ในการผลิตการ์ตูนโฆษณาจึงสามารถทำได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ สรรพสิริ วิริยะศิริ ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า

“ในยุคแรกๆนั้นหนังการ์ตูนยังไม่มี หนังโฆษณาก็ไม่มีผลิตในไทย ทุกอย่างต้องนำเข้จากต่างประเทศทั้งนั้น ต่อมาระยะหลังจึงมีหนังแอนิเมชันเข้ามาบ้าง เป็นรายการเสริมของสถานี เช่น การ์ตูนชุดสโนไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด

มิกกี้เมาส์ ของวอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งตอนนั้นยังไม่มีกฎหมายลิขสิทธิ์ ฉะนั้น
 โฆษณาของผมจึงอาศัยแนวจากการ์ตูนสโนไวท์มาทำโฆษณาแป้งนํ้า...กระจก
 วิเศษบอกข้าเถิด ไครงามเลิศในปฐพี? อ้อใช่ สโนไวท์นะจ๊ะ งามเลิศปฐพีไม่มี
 ไครเกิน เพราะใช้แป้งนํ้าี่ห้อควินนา..."(สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

สำหรับการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคนี้ พบว่ามีการติดต่อจัดซื้อ นำเข้า
 จากสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก ซึ่งบริษัทผู้ผลิตยังคงเป็นบริษัทรายเดียวกันกับยุคที่ 1 นั้นได้แก่

- บริษัท วอลท์ ดิสนีย์ จำกัด
- บริษัท วอร์เนอร์ บราเธอร์ จำกัด
- บริษัท ฮันนา บาร์เบร่า จำกัด
- บริษัท เมโทร โกลด์วิน เมเยอร์ จำกัด

ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าถึงแม้ว่าในยุคนี้จะมีปริมาณมากกว่าในยุคระยะแรก ทั้งนี้ เนื่อง
 จากต้องมีการจัดซื้อนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนมาทดแทนสัดส่วนภาพยนตร์การ์ตูนที่เคยได้รับเอื้อเพื่อ
 กับนำเข้ามาให้มีสัดส่วนที่สามารถสนองต่อการขยายเวลาออกอากาศที่เพิ่มมากขึ้น แต่ก็เพียง
 จำนวนหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้ เป็นเพราะยังไม่มีการออกอากาศทุกวัน และภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าใน
 ยุคนี้ก็ยังไม่ได้รับบรรจุลงในผังรายการที่แน่นอน ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลยังเห็นว่า การ์ตูน
 เป็นเรื่องไร้สาระ และโทรทัศน์ถือกำเนิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์สำหรับผู้ใหญ่เป็นสำคัญ ดังนั้น รัฐ
 จึงไม่มีมาตรการหรือนโยบายส่งเสริมการผลิตหรือจัดฉายทางโทรทัศน์ (ปยุต เงากระจ่าง, 2537)
 และเท่าที่รวบรวมรายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนจากนิตยสารไทยโทรทัศน์ จำกัดที่มีปรากฏในหอสมุด
 แห่งชาติ สามารถแสดงรายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศในยุคนี้เป็นตารางได้ดังต่อ
 ไปนี้

ปีพ.ศ.	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูน	หมายเหตุ
2501	-----	ไม่มีภาพยนตร์การ์ตูน
2502	- การ์ตูนชุด TERRYTOON - รายการคิสนีย์แลนด์	(อเมริกา 3 เรื่อง) (อเมริกา)
2504	- สามเกลอหัวแข็ง - มนุษย์หินฟลินสโตน	(อเมริกา) (อเมริกา)
2508	- หัวขวานเจ้าเล่ห์	(อเมริกา)
2509	- หัวขวานเจ้าเล่ห์ - กระต่ายแสนกล	(อเมริกา) (อเมริกา)
2510	- หนูน้อยแรงฤทธิ์	ไม่ทราบแหล่งผลิต
2511	- หนูน้อยแรงฤทธิ์	ไม่ทราบแหล่งผลิต
2512	- หนูน้อยแรงฤทธิ์	ไม่ทราบแหล่งผลิต

นอกจากปัจจัยที่เกิดขึ้นจากภายในองค์กร ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยในด้านการดำเนินการ จัดผังรายการออกอากาศ และปัจจัยจากภายนอกองค์กรที่มาจากไม่สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการผลิตหรือ การจัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนจากรัฐบาลแล้ว ยังพบว่าปัจจัยในด้านเทคโนโลยีของวัสดุภาพยนตร์ การ์ตูนเองก็มีผลต่อการพิจารณานำเข้าเป็นจำนวนน้อยได้เช่นกัน กล่าวคือ พบว่าในยุคนี้ ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าที่ออกอากาศยังใช้ฟิล์มภาพยนตร์ที่เป็นม้วน ซึ่งทำให้การขนส่งนำเข้าเป็นไป ด้วยความไม่สะดวก อีกทั้งการเก็บรักษาที่ดูแลยากและเกาะกะพินที่จัดเก็บ ดังนั้น จึงไม่เป็นเหตุ จูงใจในการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้เท่าใดนัก ทั้งนี้ วิภาดา จตุยสุพร หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ ของช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้อธิบายถึงรูปแบบและสภาพปัญหาของภาพยนตร์การ์ตูนที่มีผลต่อการ พิจารณานำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ไว้ว่า

“แรกเริ่มเป็นหนังการ์ตูนขาว-ดำซึ่งเป็นการ์ตูนคลาสสิกสั้นๆประมาณ 5 นาที เช่น วอร์เนอร์ บราเธอร์ ซึ่งในปัจจุบันนำกลับมาข้อมสีใหม่ และนำกลับมา ฉายบ้าง การ์ตูนมันน่ารักดี แต่ด้วยความที่เป็นฟิล์มภาพยนตร์การ์ตูนม้วนเล็กๆ ขาว-ดำ ซึ่งมีคุณภาพน้อย เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานๆ ฟิล์มจะเสื่อมคุณภาพ และการเก็บรักษาที่ยากมาก...

...ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ ก็มีเรื่องมิกกี้เมาส์ สโนไวท์กับคนแคระ

ทั้งเจ็ด โดนัลด์ ค็อกซ์ กู๊ฟฟี ฯลฯ ของวอร์เนอร์ บราเธอร์ ก็เช่น บักส์ บันนี่ โรด รันเนอร์ นกทวิตตี้ ฟิงส์ แพนเตอร์ และของฮันนา บาร์เบร่า ที่จำได้ก็มีทอมแอนด์เจอร์รี่ กับมนุษย์หินฟลินสโตน.....”

2.3 การจัดผังรายการ (Programing)

สำหรับการจัดภาพยนตร์การ์ตูนลงผังเวลาออกอากาศ พบว่ารายการภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ นอกจากจะเป็นทั้งการเสริมผังรายการออกอากาศให้สมบูรณ์ต่อเนื่อง(Fill Airtime) แล้วยังเป็นการจัดฉายเป็นช่วงรายการประจำสัปดาห์ ประมาณ 15 นาที ในเวลา 17.30 - 17.45 น. ของทุกวันออกอากาศ คือ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ และวันเสาร์ของทุกสัปดาห์วันสัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่กำหนดให้เป็นเวลาสำหรับเด็ก(นิตยสารไทยโทรทัศน์ จำกัด, 2504) ด้วยเหตุที่ภาพยนตร์การ์ตูนยังจัดลงผังรายการไม่ชัดเจน บางครั้งเป็นรายการเสริมของสถานี บางครั้งเป็นรายการประจำ แต่มีแนวโน้มว่าทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมเริ่มใช้ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าเป็นรายการสำหรับเด็ก ทั้งนี้ พบว่ามีจดหมายจากผู้ชมเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนเข้ามายังสถานี 2 ฉบับ ดังนี้

ถาม “เนื่องจากผมได้ดูรายการทีวี...การ์ตูนบางเรื่องฉายได้ครึ่งเรื่องแล้ว ไปทีวีช่อง 4 เลยฉายเป็นเรื่องๆดีกว่า ครึ่งเรื่องดูไม่สนุก...”

(ค.ช. ชัยวัฒน์ ลิ้มปิติ จ.ชัยนาท: พ.ศ. 2504)

ตอบ สำหรับหนังการ์ตูนนั้นเห็นจริงคงว่าเชียวครับ แต่เราก็ไม่ได้เจตนาทำลายความสนุกของคุณเลย หากแต่ภาพยนตร์การ์ตูนนั้นต้องทำหน้าที่ 2 อย่าง คือ เป็นทั้งรายการและเป็นทั้งผู้ค้นรายการ

ถาม “ภาพยนตร์วันอาทิตย์ภาคบ่ายเมื่อจบแล้วทำไมถึงเอาการ์ตูนมาฉาย ควรเป็นภาพยนตร์ชุดมาฉายดีกว่า การ์ตูนควรเอาฉายตอนมีเวลาเหลือเล็กน้อย..”

(ไม่ปรากฏนามผู้เขียน : พ.ศ. 2508)

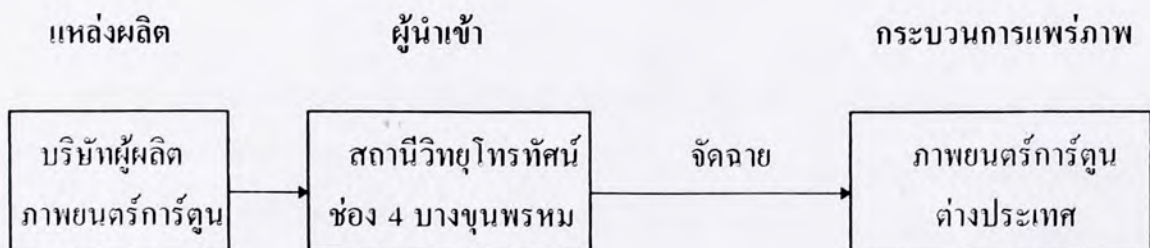
ตอบ ไม่ตามใจตัวเองไปหน่อยรีครับ ในเมื่อเด็กๆยังต้องการการ์ตูนกันมาก

จากจดหมายทั้งสองฉบับ แสดงให้เห็นว่ารายการภาพยนตร์การ์ตูนเริ่มมีบทบาทในการขายเป็นรายการหลักของสถานี ซึ่งเป็นการจัดเวลาที่เน้นให้สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ที่มีการนำภาพยนตร์การ์ตูนมาฉายกันระหว่างรายการอื่นๆแบบครึ่งเรื่องในช่วงที่มีเวลาเหลือเพียงเล็กน้อย อาจเป็นเพราะเกิดความไม่เข้าใจในการวางผังรายการภาพยนตร์การ์ตูนว่าโดยลักษณะเรื่องราวของภาพยนตร์การ์ตูนนั้นไม่สามารถฉายค้าง แล้วให้คนดูต้องคอยติดตามปะติดปะต่อทีละนิด ซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนการฉายละครชุดหรือละครชุด แต่ถ้าเป็นการ์ตูนสั้นๆจบในตอนสามารถนำมาจัดฉายกันรายการได้

2.4 กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูน

ปีพ.ศ. 2503 ได้เกิดคู่แข่งชั้นทางสถานีโทรทัศน์ขึ้น ได้แก่ ช่อง 5 ซึ่งเป็นระบบขาว-ดำเหมือนกัน ถึงแม้จะดูเหมือนมีคู่แข่งชั้นสถานีแต่ในความเป็นจริงแทบไม่มีการแข่งขัน เนื่องจากเป็นช่วงระยะเริ่มต้นของช่อง 5 ดังนั้น กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนของช่อง 4 จึงยังคงดำเนินตามปกติ ไม่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ใดๆ กล่าวคือ ขั้นตอนต่างๆในกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์ในยุคนี้อีกยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของงานวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายจัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม ซึ่งเมื่อมีการจัดซื้อ นำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศจากบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนแล้ว พบว่า ในยุคนี้อย่างคงจัดแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในสภาพของเดิมเหมือนยุคแรก

ทั้งนี้ สามารถสรุปขั้นตอนในกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคนี้อีก 2 เป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

โดยสรุปแล้วพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าที่ออกอากาศในยุคที่ 2 มีพัฒนาการ ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าที่ออกอากาศสำคัญ คือ ภาพยนตร์การ์ตูนได้มีบทบาทเป็นรายการประจำ โดยเริ่มมีบทบาทของการเป็นรายการหลักของสถานีในรูปแบบหนึ่งของรายการสำหรับเด็ก นอกจากนี้ ยังมีการ์ตูนไทยเกิดขึ้นควบคู่ไปด้วย แต่เป็นการ์ตูนโฆษณาซึ่งได้รับอิทธิพลในการวาดจาก ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ และถึงแม้ว่าจะมีสถานีโทรทัศน์ขาว-ดำเกิดขึ้นอีกหนึ่งสถานี แต่ก็ยังไม่มีการแข่งขันในด้านการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูน ต่างประเทศเท่าใดนัก ดังนั้น พัฒนาการในด้านอื่นๆ จึงยังไม่มีเปลี่ยนแปลง

และในช่วงท้ายๆ ของยุคที่ 2 ได้มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ในระบบโทรทัศน์สีขึ้นมาใหม่อีก 1 สถานี ได้แก่ ช่อง 7 เมื่อ พ.ศ. 2510 ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในด้านคู่แข่งกันของสถานีที่ส่งผลให้มีการแข่งขันนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศกันมากขึ้น กล่าวคือ พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม น่าจะได้รับอิทธิพลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการโทรทัศน์ไทยนี้ โดยน่าจะมีผลต่อการพิจารณานำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศในยุคต่อไป

3. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่พ่ายแพ้ (พ.ศ. 2513 - 2519)

เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2510 สถานีโทรทัศน์สีช่อง 7 ได้แพร่ภาพในระบบโทรทัศน์สี เป็นแห่งแรกในประเทศไทย และเป็นแห่งแรกในเอเชียอีกด้วย (วิวัฒนาการสื่อมวลชนไทย, 2526) แต่ในขณะนั้นสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม ยังคงแพร่ภาพด้วยระบบขาว-ดำ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2513 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 จึงได้ปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์เป็นระบบสี ซึ่งถือเป็นวิวัฒนาการอีกก้าวหนึ่งของสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของไทย

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะเกิดสถานีโทรทัศน์สีช่อง 7 ขึ้นใหม่ แต่ก็ถือว่าเป็นคู่แข่งกันทางสถานีที่ยังมีการแข่งขันไม่รุนแรงนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดในมิติเทคโนโลยีของการกระจายเสียง และแพร่ภาพออกอากาศที่สัมพันธ์กันอยู่ 3 ประการ คือ เทคโนโลยีการผลิต (Production) เทคโนโลยีการกระจายหรือการถ่ายทอด (Distribution) และเทคโนโลยีของการรับ (Reception)

ซึ่งถ้าเทคโนโลยีการผลิตเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ออกอากาศเป็นระบบสี มีเทคโนโลยีการถ่ายทอดด้วยระบบสี และประชาชนมีกำลังในการซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ที่เป็นระบบสี การแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้จึงจะได้รับชมเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสี นั่นหมายความว่า เทคโนโลยีทั้งสามประการจะต้องสัมพันธ์กัน แต่ในยุคนี้ กลับพบว่าประชาชนยังมีความคิดเห็นว่าเครื่องรับโทรทัศน์เป็นสิ่งอิเล็กทรอนิกส์(Electronic Media)ที่ยังฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะราคาเครื่องรับที่ยังแพงอยู่ ดังนั้น ถึงแม้ว่าจะเกิดสถานีโทรทัศน์สีขึ้นมาแข่งขัน แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เปลี่ยนเครื่องรับ ซึ่งยังคงใช้เครื่องรับโทรทัศน์ในระบบขาว-ดำเหมือนเดิม ฉะนั้น รายการโทรทัศน์ที่เปิดรับก็ต้องเป็นระบบขาว-ดำโดยปริยาย

จากวิถีชีวิต(Life style) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของคนไทยที่ไม่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 จะได้เปลี่ยนตัวเครื่องส่งสัญญาณโทรทัศน์เป็นระบบสี แต่อุปกรณ์ในห้องส่งที่มีอยู่เดิมนั้นใช้กับระบบเครื่องส่งสัญญาณโทรทัศน์ที่เป็นระบบขาว-ดำ ดังนั้น ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 จึงไม่รีบร้อนที่จะเปลี่ยนระบบเทคโนโลยีในการแพร่ภาพออกอากาศให้เป็นระบบสีที่สมบูรณ์ทั้งภาพและเสียง ทั้งนี้ เพราะรู้ว่าคนไทยยังไม่คิดเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเครื่องรับโทรทัศน์ ดังนั้น ปัจจัยคู่แข่งจากสถานีโทรทัศน์สีจึงยังไม่ได้เปรียบไปกว่ากันเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เพื่อให้ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมมีความโดดเด่นขึ้น ทางสถานีจึงได้เพิ่มการพากย์เสียงสดเป็นภาษาไทย ซึ่งจะช่วยเพิ่มอรรถรสในการชมได้สนุกมากยิ่งขึ้น

3.1 ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูน (Technology)

เนื่องจากรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ยังเป็นระบบขาว-ดำด้วยปัจจัยที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ทำให้ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศในยุคนี้ต้องออกอากาศเป็นระบบขาว-ดำ แต่ระบบการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนของโลกเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสีนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 แล้ว(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2531) และในยุคนี้ภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าก็ล้วนแต่เป็นภาพยนตร์การ์ตูนสีทั้งสิ้น ทั้งนี้ ศรีอาภา เรือนนาคได้อธิบายไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ช่วงก่อนทีวียังไม่เป็นสี จะเป็นสีก่อนปีพ.ศ. 2520 เล็กน้อย แต่ว่าการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์เขาเป็นสีมานานแล้ว แต่ว่าระบบโทรทัศน์บ้านเราเป็นขาว-ดำ

เราเลยต้องดูการ์ตูนขาว-ดำ แต่ถ้าพูดถึงการ์ตูนของโลกเขาเป็นมานานแล้ว”
(ศรีอาภา เรือนนาค ,สัมภาษณ์ ,อ้างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม ทางบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้เริ่มทยอยซื้ออุปกรณ์ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ เป็นต้น(ธนาคารกรุงเทพ จำกัด,2538 : 39)โดยเริ่มมีการใช้เทปโทรทัศน์ 1 นิ้ว แทนระบบเทปโทรทัศน์ในระบบเดิม คือ 2 นิ้ว และต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้เทปโทรทัศน์ซึ่งมีการพัฒนาให้ทันสมัยขึ้น โดยบรรจุลงตลับที่เรียกว่า “U-MATIC” คือ เทปโทรทัศน์ 3/4 นิ้ว (นิรันดร์ บุญยรัตพันธุ์ , สัมภาษณ์ ,อ้างแล้ว) จากความทันสมัยในเทคโนโลยีการผลิตด้วยวัสดุที่สามารถเคลื่อนย้าย จัดเก็บหรือมีการใช้งานในการออกอากาศได้สะดวกขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากวัสดุที่เป็นม้วนภาพยนตร์(ซึ่งยุ่งยากต่อการเก็บรักษา) มาเป็นวัสดุที่เป็นตลับเทป ทำให้การนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนสามารถจัดเก็บและดูแลรักษาได้ง่ายขึ้น(โอฬาร วงศ์บ้านคู่,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว) จึงเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นด้วย

3.2 แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูน (Supply)

จากคำบอกเล่าของบุคลากรที่ทำงานในยุคนิทัศน์โทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. โดยส่วนหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้ย้ายโอนมาจากบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ในช่วงที่มีการยุบเลิกกิจการมาเป็นช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในปัจจุบัน(ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดของการยุบเลิกนี้ต่อไป) ได้กล่าวถึงแหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูนซึ่งจัดเป็นแหล่งที่ป้อนเนื้อหารายการของสถานี(Supplier) อันประกอบไปด้วย

- บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง ได้แก่

บริษัท วอลท์ ดิสนีย์ จำกัด

บริษัท วอร์เนอร์ บราเธอร์ จำกัด

บริษัท ฮันนา บาร์เบร่า จำกัด

บริษัท เมโทร โกลด์วิน เมเยอร์ จำกัด

บริษัท ลอริมา จำกัด

บริษัท ทรานส์เทล จำกัด

บริษัท เวิลด์ วิชั่น จำกัด

- บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น ได้แก่

บริษัท โตเอะ จำกัด

บริษัท โตเกียว มูฟวี่ ชินซ่า จำกัด

ทั้งนี้ จากรายชื่อบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศข้างต้น พบว่าเป็นแหล่งผลิตที่แตกต่างไปจากในยุคก่อนๆ กล่าวคือ ในยุคนี้เริ่มมีบริษัทผู้ผลิตของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มเข้ามา นั้นหมายความว่า ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นซึ่งเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมของโลกตะวันออกได้เริ่มต้นเข้าสู่ระบบธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนของโลกแล้ว โดยที่ก่อนหน้านี้ญี่ปุ่นจะประกอบอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูน ญี่ปุ่นมีแนวคิดในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อส่งออกอยู่ก่อนแล้ว แต่เป็นภาพยนตร์ญี่ปุ่นในแนวหนังกำลังภายในที่เป็นการต่อสู้ระหว่างหุ่นยนต์แปลงร่าง หรือยอดมนุษย์แปลงร่างกับฝ่ายปีศาจ เช่น ยอดมนุษย์อุลตราแมน ห้ามนุษย์ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งต่อมาก็ได้พัฒนาแนวเนื้อเรื่องเหล่านี้ไปเป็นภาพยนตร์การ์ตูน โดยศรีอาภา เรือนนาค ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า

“...ก่อนหน้านี้ที่การ์ตูนญี่ปุ่นจะเริ่มเข้ามา ญี่ปุ่นมักผลิตเป็นหนังยอดมนุษย์ เช่น ยอดมนุษย์จัมโบ้ เอ หนูน้อยอกินิหาร ไอ้มดแดง ไอ้มดเอ็กซ์ ฯลฯ พอหลังจากนั้น เมื่อเขาประสบความสำเร็จด้านหนังกำลังภายใน เขาก็มาทำการ์ตูนเป็นอุตสาหกรรมอย่างจริงๆ จังๆ....อาศัยพล็อตเดียวกันกับหนังยอดมนุษย์นี้แหละ ที่มีการต่อสู้ระหว่างฮีโร่กับเหล่าร้าย...” (ศรีอาภา เรือนนาค, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

ดังนั้น การเข้ามาของภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นจึงเปรียบเสมือนการก้าวมาจากฐานของหนังกำลังภายในญี่ปุ่นอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นการเปลี่ยนสินค้าทางวัฒนธรรมตัวใหม่ในการเจาะตลาดเคเบิลทีวีของไทยของญี่ปุ่นนั่นเอง ปัจจัยดังกล่าวนี้จึงถือเป็นแรงผลักดันของผู้ผลิตรายใหม่ในกลุ่มตลาดภาพยนตร์การ์ตูน

3.3 การจัดผังรายการ (Programing)

พบว่า ในยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่พายุทัศน์นี้ สามารถจัดสรรเวลาออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนได้อย่างลงตัวมากขึ้น และยังกำหนดบทบาทของภาพยนตร์การ์ตูนโดยให้

เป็นรายการหลักของสถานีในช่วงเวลาสำหรับเด็กเป็นที่แน่นอน โดยมีความแตกต่างไปจากยุคภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำ บางขุนพรหม (ยุคที่ 2) คือ มีการเพิ่มเวลาออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าเป็นทุกวัน ทั้งนี้ สืบเนื่องจากปัจจัยด้านแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ(Economic Pressure)ที่ต้องเพิ่มความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบรายการ รวมทั้งเวลาการออกอากาศเพื่อแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆดังกล่าว หนทางหนึ่งที่จะดึงความสนใจของผู้รับชมให้นิยมรายการของสถานีโทรทัศน์ นั่นคือ การขยายเวลาออกอากาศและเพิ่มจำนวนรายการให้เต็มผังเวลาออกอากาศ จึงเป็นช่องทางหนึ่งให้มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังจะแสดงเป็นตารางผังรายการที่ออกอากาศของภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์ได้ดังนี้

ปีพ.ศ.	เวลาออกอากาศ	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูน	หมายเหตุ
2513	17.05 - 18.00 น. (อา.)	- ดิสนีย์โซว์	มีการ์ตูนฉาย
	17.50 - 18.00 น. (จ.-ศ.)	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง
	18.15 - 18.45 น. (อ.เว้นอ.)	- หนูน้อยแรงฤทธิ์	ไม่มีแหล่งผลิต
	19.25 - 19.40 น. (ส.)	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง
2514 - 2515	16.50 - 17.00 น. (จ.-อา.)	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง
	10.20 - 10.30 น. (อา.)	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง / เริ่มฉายตอนเช้า
2516	16.50 - 17.00 น.	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง / (ม.ก.- ม.ย.)
	17.00 - 17.30 น.	- ภาพยนตร์การ์ตูน	ไม่ระบุชื่อเรื่อง / (ก.ก.- ธ.ก.)

อย่างไรก็ตาม จากผังรายการออกอากาศที่ปรากฏในนิตยสารไทยโทรทัศน์ จำกัด(จากตารางดังกล่าว)มีการระบุเฉพาะเวลาและชื่อรายการ แต่ไม่มีการระบุชื่อเรื่องภาพยนตร์การ์ตูนที่ชัดเจน ทำให้ผู้วิจัยรวบรวมได้แต่เวลาการออกอากาศ และรายชื่อที่ปรากฏในบางปีเท่านั้น โดยกันได้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2513-2516 (เท่าที่มีในหอสมุดแห่งชาติ) พบว่า ภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์เริ่มมีเวลาการแพร่ภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ได้ขยายเวลาออกอากาศเป็นทุกวันตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันเสาร์

3.4 กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูน

สำหรับการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์ในยุคนี้ พบว่ายังคงเป็นหน้าที่และสิทธิของสถานีโทรทัศน์ในการจัดซื้อและนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ โดยงานวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ซึ่งส่วนหนึ่งของการติดต่อจัดซื้อรายการภาพยนตร์การ์ตูนเป็นการทำสัญญาฉบับเดียวกับบริษัทผู้ผลิตเจ้าเดิมๆ ทั้ง 2 ยุคที่ผ่านมา และส่วนหนึ่งเป็นการเปิดรับการเสนอการขายภาพยนตร์การ์ตูนจากประเทศญี่ปุ่น (ดังรายชื่อบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น) ซึ่งได้ขยายตลาดธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนทั่วโลกมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าเกิดกระบวนการดำเนินการก่อนแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าจากต่างประเทศขึ้น คือ มีการแปลบท และตรวจสอบแก้ไขบทก่อนที่จะมีการพากย์สดเป็นเสียงภาษาไทย ทั้งนี้ทั้งนั้น สืบเนื่องมาจากปัจจัยคู่แข่งกันทางสถานีโทรทัศน์ที่เป็นระบบสี ทำให้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ต้องแสดงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของรายการภาพยนตร์การ์ตูนเพื่อดึงความสนใจจากผู้ชมให้ได้ ประกอบกับในด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ในยุคนี้ ก็เริ่มมีความพร้อมทางด้านทักษะการผลิตมากขึ้น เนื่องจากผ่านการศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมทางด้านกระบวนการผลิตมากขึ้น

ยังพบอีกว่า ปริมาณของการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศในยุคนี้มีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากปัจจัยในด้านเทคนิคการผลิตวัสดุเทปโทรทัศน์มีความทันสมัยมากขึ้น ทำให้สะดวกต่อการจัดเก็บเทปภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศได้ดีขึ้น และส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยด้านผู้ชำนาญการของสถานีเริ่มมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการแปลบท การพากย์เสียงและการจัดการแพร่ภาพ ซึ่งมีจำนวนมากพอต่อการผลิตรายการต่างๆ เพื่อป้อนสถานี

ขั้นตอนกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนในยุคขาว-ดำ พากย์สดนี้ แตกต่างไปจากยุคก่อนๆ เนื่องจากมีการเพิ่มขึ้นตอนในกระบวนการก่อนแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

(1) ผู้แปลบท ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ของช่อง 4 และบุคคลภายนอกที่เป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้องดูภาพยนตร์การ์ตูนทุกเรื่องทุกตอนก่อนลงมือแปลโดยตรวจดูบทภาพยนตร์ที่ส่งมาจากต่างประเทศให้ตรงกับในภาพยนตร์การ์ตูน

(2) ผู้แปลบทต้องแปลศัพท์สำนวนต่างๆอย่างถูกต้อง และต้องใช้ถ้อยคำที่กระชับได้ใจความและเป็นสำนวนไทยๆ โดยถ้าพบการเล่นคำในสำนวนอังกฤษที่ไม่สามารถแปลตามตัวอักษรออกมาเป็นภาษาไทยได้ ผู้แปลต้องพลิกแพลงการใช้คำ เพื่อรักษาอรรถรสเดิมไว้ให้มากที่สุด

(3) เมื่อแปลบทเป็นภาษาไทยเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้แปลยังต้องนำบทที่แปลแล้วไปตรวจทานความพอดีกับภาพยนตร์อีกครั้ง จนแก้ไขเป็นที่พอใจแล้วจึงมอบบทให้เจ้าหน้าที่ไปจัดพิมพ์บทพากย์ เพื่อส่งให้ผู้พากย์ต่อไป

(4) ผู้พากย์เมื่อได้รับบทพากย์แล้วจะต้องซ้อมบทพากย์กับภาพยนตร์ก่อนที่จะพากย์ออกอากาศซึ่งเป็นการพากย์กันสดๆ ไม่มีการบันทึกเทปล่วงหน้าเช่นในปัจจุบัน

ยุคแรกของการพากย์สดนั้นมีนักพากย์คนสำคัญๆ ซึ่งพากย์ภาพยนตร์มาก่อนที่จะพากย์ภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ ได้แก่ ฉันทนา ธาราจันทร์, สมจินต์ ธรรมทัต, สะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์, คาเรศรี ศาตะจันทร์ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ ถือเป็นอาจารย์ของนักพากย์รุ่นใหม่ทุกคน ทั้งนี้ ศรีธำภา เรือนนาค (อ้างแล้ว) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า

“ได้มีโอกาสเห็นรุ่นพี่ๆเขาพากย์กัน เราเป็นคนหนึ่งที่ดูการ์ตูนก็ชื่นชอบว่าพากย์เก่งจัง พากย์กันสิ้น สังเกตพบว่าการพากย์การ์ตูนต้องอาศัยการพากย์อย่างเป็นทีมเวิร์คจึงจะพากย์ไปด้วยกันได้ดี คือ ยิ่งสนิทกันก็จะพากย์สิ้น เพราะรู้อารมณ์ของแต่ละคนว่าเขาจะใส่ลูกเล่น เราจะรับมุขอันนี้ทันทีนะมันก็จะได้อรรถรสในการพากย์ คนคูก็จะชอบเพราะสนุกตามไปด้วย ก็เป็นอะไรที่แอบสังเกตเห็นรุ่นพี่ๆซึ่งกลายเป็นทริค (Trick) มาปฏิบัติในตอนหลัง”

หลังเสร็จสิ้นขั้นตอนในกระบวนการก่อนแพร่ภาพโดยมีขั้นตอนการแปลบทพากย์ และขั้นตอนการตรวจทานแก้ไขและจัดพิมพ์บทแล้ว จะผ่านเข้าสู่กระบวนการแพร่ภาพออกอากาศโดยมีการพากย์เสียงสด และตรวจสอบเซ็นเซอร์โดยคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ก่อนที่จะสู่ขั้นตอนสุดท้าย คือ การแพร่ภาพออกอากาศภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์

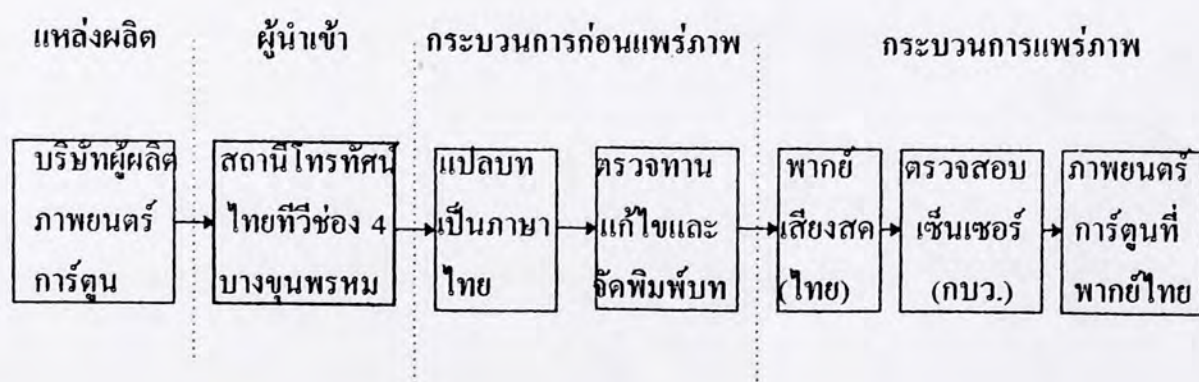
สำหรับเหตุที่มีการตรวจสอบเซ็นเซอร์ความถูกต้องเรียบร้อยโดยกบว. เนื่องมาจากมีการขยายเวลาออกอากาศที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีแหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูนขึ้นอย่างมากมาย และยังเกิดการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์เกิดขึ้นหลายสถานี ดังนั้น รัฐบาลจึงเห็นสมควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 1 ชุดเพื่อตรวจสอบการผลิตรายการโทรทัศน์อย่างมีแบบมีแผนบนมาตรฐานเดียวกัน และควบคุมเนื้อหาในด้านวัฒนธรรมจากรายการนำเข้าจากต่างประเทศ กล่าวคือ เมื่อปีพ.ศ. 2518 เริ่มมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) และกำหนดระเบียบข้อบังคับสำหรับพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของรายการทางสถานีวิทยุและวิทยุโทรทัศน์ขึ้นโดยเฉพาะ(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2532 : 169) อาทิ

- เป็นการให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ชมโดยชอบด้วยวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม

- ร่วมมือกับนานาชาติที่เป็นมิตรกับไทย ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรายการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

นอกจากระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.)ที่ทางสถานีโทรทัศน์ต้องพิจารณาประกอบในการเลือกเนื้อหาภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าจากต่างประเทศดังกล่าวแล้ว ยังต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ของเรื่องทั้งในด้านลายเส้น บทพูดที่มีลักษณะเด่น คือ เป็นการพากย์ออกอากาศสด หรือการใช้เสียงประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ของเรื่อง เพื่อให้ภาพยนตร์การ์ตูนสนุกและสามารถดึงดูดใจผู้ชมได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากในยุคโทรทัศน์สี บางขุนพรหมมีคู่แข่งทางสถานีโทรทัศน์ที่เป็นระบบสี ดังนั้น ภาพยนตร์การ์ตูนของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆจึงเป็นระบบสี ซึ่งย่อมน่าได้เปรียบในด้านความดึงดูดใจผู้ชมจากสีสันของเรื่อง

ทั้งนี้ สามารถสรุปขั้นตอนกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์เป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

ในขณะที่เดียวกันที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยี ในด้านกระแสไฟฟ้าเป็น 220 โวลท์ 50 ไซเคิล แต่การส่งสัญญาณโทรทัศน์ยังต้องอาศัยระบบของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นระบบ 60 ไซเคิล ทำให้จำเป็นต้องแปลงกระแสไฟฟ้าจาก 50 ไซเคิล ให้เป็น 60 ไซเคิล ดังนั้น เดือนมิถุนายน พ.ศ.2517 ประเทศไทยจึงยกเลิกระบบการส่งโทรทัศน์ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากในการแปลงกระแสไฟฟ้า และเปลี่ยนไปใช้ระบบการส่งโทรทัศน์ 625 เส้น ตามระบบประเทศในทวีปยุโรปเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด , 2538 : 50)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จึงเท่ากับเป็นการคลายสายสัมพันธ์ของการพึ่งพาระหว่างกัน คือ ไทยรับระบบเทคโนโลยีของสหรัฐอเมริกา ซึ่งในระยะเริ่มแรกจะได้รับการดูแลทั้งด้านระบบเทคนิค การศึกษาดูงาน หรือแม้แต่การเอื้อเฟื้อภาพยนตร์เพื่อออกอากาศทางสถานี แต่ในระยะต่อมาไทยต้องทำสัญญาการซื้อภาพยนตร์การ์ตูนของอเมริกา เนื่องจากความเป็นผู้นำทางอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนของโลก จนในที่สุดเมื่อทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมตัดสินใจยกเลิกระบบการส่งโทรทัศน์ของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเท่ากับเป็นการลดความผูกพันในเชิงอุปถัมภ์ลงไปทำให้มีอิสระในการซื้อภาพยนตร์การ์ตูนจากที่อื่นมากขึ้น ประกอบกับมีการขยายแหล่งผลิต(Supply)อันเกิดขึ้นเป็นคู่แข่งกับสหรัฐอเมริกา ในยุคนี้ จึงพบว่าเริ่มมีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากประเทศอื่น ๆ มากขึ้นอย่างชัดเจน รายการภาพยนตร์การ์ตูนได้ขยายขอบเขตออกไปจากภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งที่มาจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มมีการสั่งซื้อภาพยนตร์การ์ตูนจากประเทศอื่น ๆ มากขึ้นด้วย เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น (วันดี พรปฎิมากร,2534)

โดยต่อมาในปีพ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นปีแห่งรอยต่อระหว่างภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่พากย์สดกับภาพยนตร์การ์ตูนสี ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ได้ย้ายห้องส่งสถานีโทรทัศน์จากวังบางขุนพรหมไปอยู่ที่ทำการชั่วคราวที่ถนนพระสุเมรุ บางลำพู และได้จัดหาอุปกรณ์รวมทั้งซื้อกล้องโทรทัศน์สีมาใช้ ในที่สุดก็สามารถส่งสัญญาณออกอากาศด้วยระบบสีที่สมบูรณ์แบบในนาม “สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9” ตั้งแต่นั้นมา (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด,2538 : 39) ซึ่งนั่นหมายรวมถึง การแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศเป็นระบบสีที่สมบูรณ์ด้วย

โดยสรุปแล้ว พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนขาว-ดำที่พากย์สดในยุคนี้ มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งเป็นส่วนมาก แต่ก็เริ่มมีภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นเข้ามาบ้าง สำหรับภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศที่นำเข้านั้นเป็นระบบการ์ตูนสีมาตั้งแต่ในยุคโทรทัศน์ขาว-ดำแล้ว แต่ทางสถานี

เพิ่งเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นระบบโทรทัศน์สี จึงทำให้ภาพยนตร์การ์ตูนได้แพร่ภาพเป็นการ์ตูนสีในปีพ.ศ. 2519 อันเป็นปีสุดท้ายของยุคนี้ นอกจากนี้แล้ว ยังเกิดการแข่งขันเชิงธุรกิจของสถานีโทรทัศน์คู่แข่งกันสถานีอื่นๆ อีกหลายสถานี ทำให้ทางสถานีต้องเพิ่มเวลาออกอากาศรายการภาพยนตร์การ์ตูนเป็นทุกวัน จึงส่งผลต่อไปให้ทางสถานีต้องนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็เป็นช่วงที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นเริ่มขยายธุรกิจสู่ตลาดโลก ดังนั้นในยุคนี้จึงได้มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นด้วย

ที่เด่นชัดที่สุดในยุคนี้ คือ มีการปรุงแต่งตัวรายการภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์โดยเพิ่มขึ้นตอนกระบวนการก่อนแพร่ภาพ อันได้แก่ การแปลบทเป็นภาษาไทย การตรวจทานแก้ไขและจัดพิมพ์บท จากนั้นในขั้นตอนกระบวนการแพร่ภาพเป็นการพากย์เสียงภาษาไทยออกอากาศสด และมีการตรวจสอบเซ็นเซอร์โดยคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) ตรวจสอบพร้อมกับการพากย์และแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์สดๆ

4. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. (พ.ศ. 2520 - 2538)

ถึงแม้ว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 จะได้เปลี่ยนแปลงระบบการออกอากาศมาเป็นระบบสี และได้เปลี่ยนนามใหม่เป็น “สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9” ดังกล่าว แต่การบริหารงานของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ต้องประสบภาวะการขาดทุนเรื่อยมาตั้งแต่หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหลายชุด จนกระทั่งปีพ.ศ. 2520 รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร จึงมีมติให้ยุบเลิกกิจการของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด และมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ขึ้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2520 ทั้งนี้ เป็นการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพสูง ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นที่น่าเชื่อถือแก่สาธารณชน โดยรับช่วงงานบริหารด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม มาดำเนินการต่อในนาม “สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.” จนถึงปัจจุบัน (บำรุง สุขพรรณ, 2522 ; วัฒนาการสื่อมวลชนไทย, 2526 และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2538) นับเป็นวิวัฒนาการอีกก้าวหนึ่งของสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของไทย

4.1 ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูน (Technology)

ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ เป็นภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้ามาจากต่างประเทศที่เป็นสีและมีภาพที่สมบูรณ์ชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากพบว่าหลังจากที่มีการย้ายสถานีโทรทัศน์จากวังบางขุนพรหมไปอยู่ที่ทำการชั่วคราวที่บางลำพู และได้ปรับเปลี่ยนระบบสัญญาณออกอากาศเป็นระบบสีตามระบบเทคโนโลยีอันทันสมัยของสากลทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการออกอากาศ การส่งสัญญาณออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้ถือเป็นยุคที่มีการส่งสัญญาณที่สมบูรณ์แบบมากที่สุด

4.2 แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูน (Supply)

พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศที่นำเข้ามาแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในยุคนี้ พบว่าเป็นภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นเป็นหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมีจำนวนมากกว่าแหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง ซึ่งวิภาดา จตุยศพร หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการของช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่ทางสถานีได้ติดต่อเพื่อจัดซื้อและนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ ดังนี้

- บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง ได้แก่

บริษัท เวลดี วิชั่น จำกัด

บริษัท ฮันนา บาร์เบร่า จำกัด

บริษัท แอนิเมชันอินเตอร์เนชันแนล จำกัด

บริษัท ไวด์ ทิว จำกัด

- บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น ได้แก่

บริษัท โตโฮ จำกัด

บริษัท โตเอะ จำกัด

บริษัท โตเกียว มูฟวี่ ซินซ่า จำกัด

บริษัท อีโนกิ จำกัด

บริษัท มีเดีย ลิงค์ จำกัด

บริษัท ทีบีเอส จำกัด

หากพิจารณาถึงบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศดังกล่าวจะพบว่า ปริมาณและสัดส่วนของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมีมากกว่าบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งเกือบสองเท่า ดังนั้น สัดส่วนการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นจึงมีมากกว่าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งไปโดยปริยาย นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งที่มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมากกว่า เป็นเพราะราคาของภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมีราคาถูกกว่าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง (พรชัย เศวงเดช, 2532 และนิรันดร์ บุญยรัตพันธุ์, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว) และในเบื้องต้นของการจัดการด้านการตลาด พบว่า ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ประสบความสำเร็จในด้านการเจาะตลาดภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นสำหรับเด็กเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นในปริมาณและสัดส่วนที่มากกว่ามาโดยตลอด ซึ่งศรีอาภา เรือนนาค ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมด้วยว่า

“สมัยรุ่นแรก คือ ก่อนปีพ.ศ. 2520 เล็กน้อย ส่วนมากเป็นหนังฝรั่ง มาเน้นหนักทางการ์ตูนประมาณปี 2523 ซึ่งช่อง 9 จับตลาดเด็กได้ถูกทาง และถือเป็นเจ้าแรกที่จับตลาดเด็กทางช่อง 9 การ์ตูน...และเน้นหนักทางการ์ตูนญี่ปุ่นตั้งแต่แรกเลย จากนั้นยังเจาะตลาดการ์ตูนญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่เรื่อยมา แต่ก็มีการ์ตูนฝรั่งบ้าง.....” (ศรีอาภา เรือนนาค, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

4.3 การจัดผังรายการ (Programing)

ซึ่งจากการสำรวจผังรายการโทรทัศน์เท่าที่จะปรากฏชื่อเรื่องของภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคนี้ (ข้อมูลได้จากสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ดังจะแสดงเป็นตารางต่อไป) พบว่า สัดส่วนและปริมาณภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมีมากกว่าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งดังต่อไปนี้

ปีพ.ศ.	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง
2520	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหนูนินจา - แคนดี้จอมแก่น - เจ้าหญิงอัศวิน - ไคมอสยอคขุนพล - คิวทาโร่ - กูกุกาโม - แซนดี้เบล - อาซาริ - ลูลู่ เทพธิดาคอกไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เรมิ หนูน้อยพเนจร
2526-2536	<ul style="list-style-type: none"> - โคเรมอน - คร. สลัมปีกับหนูน้อยอาราเล่ย์ - กินิกูแมน - ปาร์แมน - กาเล็กซี่ รถม่วนขบวน 999 	
2537	<ul style="list-style-type: none"> - เซเลอร์มูน - สึครุณี - รันม่า เจ้าหนูกังฟู - จินปุย สหายน้อยจากต่างดาว - ปริศนาปลาทอง - นักรบมังกรห้าดาวไคเรนเจอร์ - ขบวนการซึอเปอริไบเกอร์ไมซ์ - แด่พี่ชายที่รัก 	

ปีพ.ศ.	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง
2538	<ul style="list-style-type: none"> - เกาะอลเวง - คราก่อนบอล - นินจารันทาโร่ - เทพบุตรแข่งทอง - ไชยะ ซามูไรวัยกระเดาะ - ซิตี ฮันเตอร์ - คนเก่งทะเลฟ้า - ลูกข่างก๊วหนาสาเงมารุ - สโนไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด - ม้าสายฟ้าบลูบลิงก์ - จิโร่ ไอ้หนุ่มคาราโอเกะ - โปโกะเหมียวแมวเจ้าปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> - การ์ฟิลด์

นอกจากนี้ พบว่าการจัดภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศลงผังรายการออกอากาศมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) รายการหลักของสถานี ซึ่งจัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนเองในช่วงเวลาสำหรับเด็กที่กบว.กำหนดขึ้น มีทั้งในเช้าวันเสาร์ อาทิตย์และเย็นของวันธรรมดา

(2) รายการของสถานีที่ขายเวลาให้แก่ผู้เช่าเวลาออกอากาศ ได้แก่ บริษัททุนทาวน์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด เป็นผู้จัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนในเวลาเย็นของวันธรรมดา (ซึ่งยังเป็นช่วงเวลาสำหรับเด็กที่ทางกบว.กำหนดขึ้นเช่นเดียวกัน)

การที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.)ได้กำหนดช่วงเวลาไว้สำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก คือ ในช่วงเช้าของวันเสาร์ อาทิตย์และในช่วงเย็นของวันธรรมดาทุกวัน แต่ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จัดผังรายการในช่วงเวลาสำหรับเด็กด้วยภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศแทนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่า ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าเป็นรายการที่ทำกำไรให้กับสถานีจริงๆ ทางสถานีจึงให้ความสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กน้อยลง

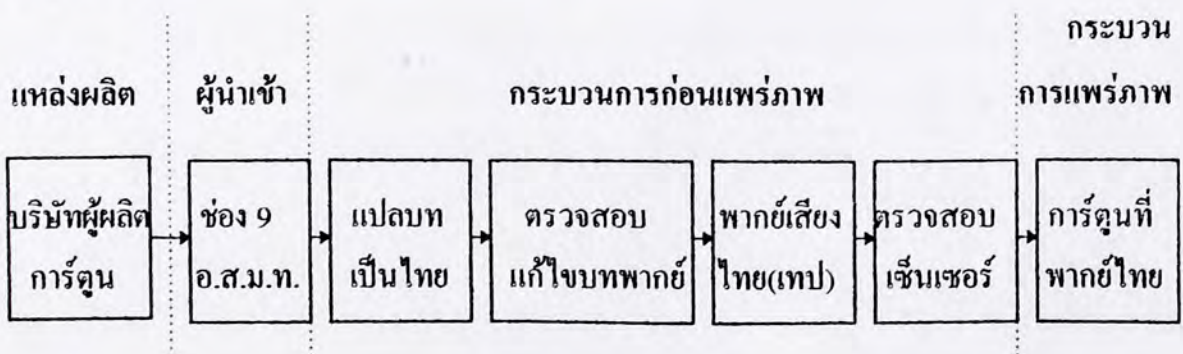
4.4 กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูน

พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนในยุคการ์ตูนสี อ.ส.ม.ท.นี้ พบว่าได้พัฒนาให้มีกระบวนการก่อนแพร่ภาพ โดยมีการแปลบท และตรวจสอบแก้ไขบทพากย์เหมือนในยุคการ์ตูนขาว-ดำ พากย์สด แต่ที่แตกต่างไป คือ ในยุคการ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. จะพากย์เสียงเป็นภาษาไทยในเทพภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้า และมีการส่งไปตรวจสอบเซ็นเซอร์ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนที่พากย์ไทยเรียบร้อยแล้วต่อไป

ซึ่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศทางโทรทัศน์ คือ การควบคุมเนื้อหารายการให้มีความถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518 โดยคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ ทั้งนี้ เพราะเป็นยุคที่มีสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยเกิดขึ้นครบ 5 สถานีแล้ว ได้แก่ ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 อีกทั้งมีรายการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการตรวจสอบควบคุมเนื้อหาเพื่อรักษาความเหมาะสมของรายการภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้ากับสังคมไทย จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2534 รัฐบาลมีมติให้ยุบเลิกคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) โดยให้สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีตรวจสอบควบคุมคุณภาพรายการกันเอง ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ก็ได้จัดตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบควบคุมคุณภาพรายการขึ้นเฉพาะเช่นกัน

นอกจากนี้แล้ว องค์กรทางสังคมอื่นๆ อาทิ สถานทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ทำจดหมายเวียนมายังช่อง 9 เพื่อขอความร่วมมือในการหลีกเลี่ยงคำว่า“เสี้ยว” ในความหมายทางลบ เพื่อสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างประเทศ เป็นต้น

ทั้งนี้ สามารถสรุปกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้เป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

โดยสรุปแล้ว พัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. ยุคนี้ พบว่า ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ใช้ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศมาออกอากาศในสถานะเป็นรายการสำหรับเด็กเป็นส่วนใหญ่ ทำให้รายการสำหรับเด็กของสถานีเองมีน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากกบว.ได้กำหนดข้อตกลงให้ทุกสถานีโทรทัศน์จัดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ซึ่งช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ก็ปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ โดยนำรายการภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นมาเป็นรายการหลักของช่วงเวลาที่กำหนดให้เป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดของภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ คือ ก่อนช่วงเป็นการผูกขาดภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก และในเรื่องของลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูนพัฒนาเป็นระบบเทปโทรทัศน์ ดังนั้น จึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการนำเข้าเป็นจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้ ด้วยระบบของเทปโทรทัศน์การ์ตูนนำเข้าที่สะดวกนี้เอง ทำให้เกิดกระบวนการก่อนแพร่ภาพขึ้น คือ มีการพากย์เสียงเป็นภาษาไทยลงในเทปการ์ตูน แล้วจึงส่งต่อไปทำการตรวจสอบเซ็นเซอร์ความถูกต้องและเหมาะสม ส่วนในด้านการจัดผังออกอากาศรายการภาพยนตร์การ์ตูนในยุคนี้ เป็นทั้งรายการหลักของสถานีที่จัดฉายเอง และเป็นรายการของสถานีที่ขายเวลาให้แก่ผู้เช่าเวลาออกอากาศเป็นผู้จัดฉาย

5. ยุคภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน (พ.ศ. 2539 - 2540)

การแบ่งยุคออกเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน ก็ด้วยเหตุปัจจัยของภาพยนตร์การ์ตูนที่นำเข้าจากต่างประเทศนั้นแตกต่างไปจากยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. ที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นเป็นหลัก ในขณะที่ภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าในยุคภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน เป็นยุคการกลับมาของภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งมากขึ้น และเป็นรายการภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าที่แพร่ภาพต่อเนื่องข้ามปี หรือไม่ก็เป็นการฉายซ้ำ (Rerun)

5.1 ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูน (Technology)

ลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูนในยุคภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน พบว่าเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสีที่มีลักษณะเทคโนโลยีของภาพยนตร์การ์ตูนเหมือนกับยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท. (ยุคที่ 4) ซึ่งไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการใดๆ

5.2 แหล่งผลิตภาพยนตร์การ์ตูน (Supply)

ในยุคนี้ พบว่า มีบริษัทผู้ผลิตที่เป็นซัพพลายจำนวนมาก คั้งนั้น การผลิตเนื้อหาข่อมเกิดการแข่งขันสูงและมักมีเนื้อเรื่องที่แปลกแหวกแนวใหม่ๆ เสมอ เพื่อให้เกิดทางเลือกหลากหลายแก่ลูกค้าสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ในยุคปัจจุบันพบว่า ประเทศผู้ผลิตมีการขยายแรงงานผลิตไปสู่ภูมิภาคเอเชีย อาทิ ไทย ฮองกง มาเลเซีย ใต้หวัน ฯลฯ ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูก ทำให้เป็นการลดค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิตของประเทศที่ผลิตเป็นอุตสาหกรรมภาพยนตร์การ์ตูน นอกจากนี้ ยังมีการซื้อลิขสิทธิ์เนื้อเรื่องที่ได้รับความนิยมจากประเทศคู่แข่งซึ่งกันและกัน เช่น สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น จากนั้นจะนำมาผลิตขึ้นใหม่โดยมีการเชื่อมโยงเนื้อหาหรือวัฒนธรรมเข้าหากันในลักษณะที่เป็นเนื้อหาสากล แต่บุคลิกลักษณะท่าทางเอกลักษณ์ของหน้าตาและการเคลื่อนไหวของตัวละคร ยังคงมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศผู้ผลิต (พินิจพร ภาณุมาศ.มล. และวิรัช วงศ์เมียน, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

สำหรับบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.ได้ติดต่อเพื่อจัดซื้อและนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ พบว่า มีบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งเพิ่มขึ้น ดังนี้

- บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง ได้แก่

บริษัท เวลดี วิชั่น จำกัด

บริษัท ฮันนา บาร์เบร่า จำกัด

บริษัท แอนิเมชันอินเตอร์เนชันแนล จำกัด

บริษัท ไวด์ ทวี จำกัด

- ส่วนบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นยังคงเหมือนเดิม ได้แก่

บริษัท โตโฮ จำกัด

บริษัท โตอะ จำกัด

บริษัท โตเกียว มูฟวี่ ชินซ่า จำกัด

บริษัท อีโนกิ จำกัด

บริษัท มีเดีย ลิงค์ จำกัด

บริษัท ทีบีเอส จำกัด

ทั้งนี้ ปริมาณการเติบโตของภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งที่เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดในยุคภาพยนตร์การ์ตูนสีในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเด็กๆเขียนจดหมายแสดงความต้องการอยากชมภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งมาถึงสถานี(วิภาดา จตุยศพร,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว) สำหรับปริมาณภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งที่เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด สามารถแสดงเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ.	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น	รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่ง
2539	<ul style="list-style-type: none"> - ขบวนการผู้พิทักษ์ - คนเก่งทะเลโลก - อุลตราแมน - สาวน้อยเมรี่เบล - มูซาชิเจ้าหนูเคนโด 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของโดโด - ลูนนี่ทูนส์ - แสบ แสบแบบเคนนิส - ฟิงก์ แฟนเตอร์
2540 (เฉพาะม.ค.)	<ul style="list-style-type: none"> - สาวน้อยเมรี่เบล - โคมาจิ ผีตลกตกสวรรค์ - นินจารันทาโร่ - อุลตราแมน - โดเรมอน - รันม่า ไอ้หนุ่มกังฟู - เซเลอร์มูน - มูซาชิ เจ้าหนูเคนโด - สแลมดังก์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สไปเดอร์แมน - การผจญภัยของโดโด - ลูนนี่ทูนส์

5.3 การจัดผังรายการ (Programing)

พบว่าในยุคช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการด้านรายการขึ้น โดยเฉพาะ แผนงานวิเทศสัมพันธ์ที่เคยดูแลรับผิดชอบมาตั้งแต่ยุคโทรทัศน์ขาว-ดำและยุคโทรทัศน์สีบางขุนพรหม โดยองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบขึ้นเป็น “ฝ่ายรายการ” ของสถานี โดยมีการวางแผนผังรายการภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับออกอากาศทั้งในด้านจำนวนระยะเวลา(นาที)ที่ต้องแพร่ภาพกับจำนวนระยะเวลาความยาวของแต่ละเรื่อง เพื่อจัดสรรให้ระยะเวลาลงตัว จากนั้น พิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมกับประเภทเนื้อหาของการ์ตูน อาทิ ช่วงเวลาเช้าๆ ของวันเสาร์ วันอาทิตย์ให้เป็นเวลาของช่อง 9 การ์ตูนซึ่งเป็นรายการการ์ตูนสำหรับเด็กเล็กเนื่องจากเด็กเล็กๆจะตื่นแต่เช้า ส่วนในตอนสายเป็นช่วงเวลาของเด็กโตหรือวัยรุ่นซึ่งตื่นสายกว่า และเนื้อหาหมักเป็นเรื่องราวของการต่อสู้หรือกีฬา สำหรับการ์ตูนในช่วงเย็น (ช่วงเวลาสำหรับเด็กทุกวันจันทร์-ศุกร์ หลังเวลา 18.00 น.) โดยทั่วไปจะคละกันไปในแต่ละวัน เนื่องจากฉายได้วันละเรื่องจึงมีทั้งการ์ตูนเด็กเล็ก การ์ตูนเด็กผู้หญิง การ์ตูนวัยรุ่น หรือการ์ตูนสำหรับผู้ใหญ่ และมีการจัดรายการภาพยนตร์การ์ตูน หลังข่าว เช่น การฉาย TOONY TOON แต่ในปัจจุบันได้มีการนำไปจัดไว้ในรายการการ์ตูนมหาสนุก (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ การจัดเรื่องผังเวลาจะคละกันไประหว่างภาพยนตร์การ์ตูนที่มีคุณภาพเกรดต่างๆซึ่งมีราคาแตกต่างกันไป เช่น เรื่องที่เกรดน้อยๆจะนำมาฉายกันระหว่างเรื่องที่มีเกรดดีๆ 2 เรื่อง ในบางครั้งมีการนำภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องที่ได้รับคามนิชมมากมายมาจัดฉายซ้ำใหม่ในตอนเย็น ซึ่งได้มีการระบุสัญญาลิขสิทธิ์การฉายซ้ำ โดยจะฉายในเช้าวันหยุดจนจบเรื่องเสียก่อน จึงนำกลับมาฉายซ้ำ(Rerun) หลังจาก 1 ปี ทั้งนี้ จะไม่ฉายซ้ำในทันที นอกเสียจากจะไม่มีภาพยนตร์การ์ตูนสำรอง แต่จะไม่ฉายในเวลาเดิมซึ่งวิภาดา จตุยศพร ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า

“ที่ญี่ปุ่นมีซัพพลาย (Supply) หลายบริษัทมาก...และเขาขายให้ประเทศอื่นๆพร้อมกันด้วย เช่น ใต้หวัน ฮองกง มาเลเซีย เราได้สิทธิในการเสนอฉายเท่านั้น วัสดุมีมาแล้วต้องกิน.... เขาขายการ์ตูนเป็นชุดๆเป็นแพ็คเกจ(Package) คละเรื่องกันระหว่างเกรดเอ-ซี เราซื้อมาก็ฉายได้ทุกเรื่อง พยายามเลือกรเรื่องที่จะฉาย เป็นหนังการ์ตูนอย่างไรเด็กก็ดู แม้จะไม่ถูกรสนิยมคนโหม้ณา” (วิภาดา จตุยศพร ,สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

5.4 กระบวนการแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูน

เนื่องจากเป็นยุคที่มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุด มีองค์กรบริหารที่มีกำลังบุคลากรและผู้ชำนาญการในด้านการบันทึกเสียง การพากย์และการตัดต่อเป็นจำนวนมาก ดังนั้นกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคนี้จึงค่อนข้างพิถีพิถันมากกว่าทุกยุคที่ผ่านมาแต่ก็ไม่ได้มีขั้นตอนแตกต่างไปจากยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี อ.ส.ม.ท.(ยุคที่ 4) ทั้งนี้สามารถดำเนินการไปตามขั้นตอนอย่างมีการวางแผนดังนี้

ขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดผู้นำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ พบว่าในยุคปัจจุบันนี้ทางสถานีโทรทัศน์เป็นผู้สั่งซื้อนำเข้าเองทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อสถานีโทรทัศน์เป็นผู้สั่งซื้อและนำเข้ามาออกอากาศทางสถานีของตน และนำมาออกอากาศเป็นรายการของสถานี คือ รายการช่อง 9 การ์ตูน และรายการการ์ตูนมหาสนุก นอกจากนี้ ยังมีรายการภาพยนตร์การ์ตูนในช่วงเวลาสำหรับเด็กในตอนเย็น (หลัง 18.00 น.) ซึ่งสามารถแบ่งที่มาได้เป็นย่อยๆอีก ได้แก่

(1) ทีมงานฝ่ายผลิตรายการ มีการประชุมปรึกษาซึ่งอาจปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการพากย์การ์ตูนหรือด้านการตลาด ในการวางแผนการจัดซื้อ นำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนประจำปีละ 2 ครั้ง และในแต่ละเดือนจะมีการประชุมทีมงานเฉพาะฝ่ายผลิตรายการ เพื่อศึกษาปัญหาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งสรุปผลงานในแต่ละเดือน

(2) ศึกษาจากสื่ออื่นๆ เช่น บทความต่างๆที่กล่าวถึงการ์ตูนดังตามนิตยสาร หนังสือคอมมิคบุ๊คส์(Comic Book) หนังสือตัวอย่าง แผ่นสไลด์หรือโปสเตอร์ภาพยนตร์การ์ตูนที่บริษัทผู้ผลิตเสนอมา รวมทั้งเทปวีดิทัศน์ภาพยนตร์การ์ตูนที่ผลิตสู่ผู้ชมในท้องตลาด เป็นต้น จากนั้นฝ่ายผลิตรายการของสถานีจะเป็นผู้คัดเลือกและพิจารณาภาพยนตร์การ์ตูนที่จะมาฉายต่อไป โดยคำนึงถึงความน่าสนใจ ราคา เนื้อหาเรื่องราวซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ทางสถานีกำหนดไว้ แล้วนำเสนอให้ผู้บริหารเป็นผู้อนุมัติ และตัดสินใจสั่งซื้อ เมื่อมีการอนุมัติก็จะดำเนินการติดต่อทำสัญญา กับบริษัทผู้ผลิตโดยตรง

(3) การติดต่อหรือจัดซื้อภาพยนตร์การ์ตูน ๓ ต่างประเทศ เช่น จากการไปดูงานมหกรรมแสดงภาพยนตร์นานาชาติสำหรับโทรทัศน์ วีดีโอ เคเบิลและดาวเทียม(MIP) ที่เมือง

กานส์ ประเทศฝรั่งเศส หรืองาน MIP ASIA ที่ประเทศฮ่องกง เป็นต้น โดยมีระดับผู้บริหาร เดินทางไปด้วย เพราะต้องอาศัยการตัดสินใจเลือกซื้อภาพยนตร์ ณ ที่นั้น

“..บางครั้งไม่ได้ไปซื้อแต่จำเป็นต้องไปปรากฏตัวให้รู้ว่า อ.ส.ม.ท.ยังอยู่นะ ยังมีเจ้าหน้าที่อยู่ ยังดำเนินกิจการอยู่..ซื้อไม่ซื้อไม่เป็นไรแต่ต้องไปปรากฏตัว ไปดูความก้าวหน้าของวงการธุรกิจที่วิวว่า เขาไปถึงไหน...ถ้าต้องการสั่งซื้อ ภาพยนตร์ จึงทำ Due Memo คือ เป็นการเซ็นตกลงกันว่าจะซื้อ พอกลับมาจึงค่อยประสานงานกันต่อ หลังจากที่มีการจองกันที่นั่นแล้วจะมีการทำ สัญญากันจริงๆ มีการส่งของ ส่งหนัง จ่ายเงินซึ่งการจ่ายเงินคงต้องใช้เวลา เนื่องจากอ.ส.ม.ท.ถือเป็นองค์กรของรัฐ มีการรายงานที่ต้องใช้เอกสารผ่าน ขั้นตอนซึ่งช้า ถ้าเทียบกับช่องสถานีอื่นๆ ซึ่งเป็นบริษัทเอกชน เขาสามารถ ซื้อได้เดี๋ยวนั้น จ่ายเงินเดี๋ยวนั้นเลย แต่เราทำไม่ได้แต่จะได้เครดิตของรัฐ ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจในฐานะหน่วยงานของรัฐบาลไทย...” (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

ในกรณีที่ทางสถานีทำการเซ็นสัญญาซื้อขายรายการภาพยนตร์การ์ตูนแล้ว ในสัญญาจะ ระบุทำสัญญาลิขสิทธิ์ว่าทางสถานีจะจัดฉายตั้งแต่วันใดจนกระทั่งถึงวันใด สามารถฉายได้กี่ครั้ง ซึ่งในระหว่างช่วงทำสัญญาทางสถานีจึงจะมีสิทธิ์ในการจัดฉาย การทำสัญญาอาจเป็นการระบุให้มีการจัดฉายครั้งเดียว สองครั้งหรือหลายครั้งก็ได้ไม่จำกัด

“แต่ในฐานะที่ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.เป็นสถานีของรัฐ จึงต้องคำนึงถึงลิขสิทธิ์ จะมาลักลอบฉายไม่ได้ เราต้องมีสัญญาเป็นเรื่องราว ซึ่งถ้าต้องการจะนำ กลับมาฉายซ้ำ ต้องคิดต่อเชื่อว่าเราจะจัดฉายซ้ำเป็นรีรัน(Rerun)...แต่ส่วน ใหญ่ไม่คุ้ม เราจึงมักจะสั่งซื้อการ์ตูนเรื่องใหม่มาฉายมากกว่า...” (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

จากการแข่งขันด้านซื้อขายโฆษณาในช่วงรายการภาพยนตร์การ์ตูน รวมทั้งการแข่งขัน กับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆอย่างสูง ทำให้ทางสถานีเป็นฝ่ายจัดหารายการภาพยนตร์การ์ตูนเองและ ขายโฆษณาเองในปัจจุบันทั้งหมด โดยมีทีมการตลาดเป็นผู้หาโฆษณาในรายการภาพยนตร์การ์ตูน ทางโทรทัศน์ (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

เมื่อทางสถานีได้อำนาจในการจัดการรายการภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศเอง รวมทั้งสามารถขายโฆษณาได้เองทั้งหมด จึงได้พิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเฉพาะ ประกอบด้วย

- หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ
- ทีมงานฝ่ายผลิตรายการ
- หัวหน้าฝ่ายการตลาด
- ทีมงานฝ่ายการตลาด

โดยมีการประชุมใหญ่ปีละ 2 ครั้ง คือ ประชุมกลางปีซึ่งเป็นการประชุมตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงรายการภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศที่กำลังออกอากาศ ส่วนการประชุมปลายปีเป็นการวางแผนการดำเนินงานในปีถัดไปเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดซื้อและการจัดฉาย นอกจากนี้ ยังมี การประชุมย่อยทุกเดือน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องหรือความสำเร็จในการดำเนินงาน ผลการประชุมจะมีการนำเสนอให้บอร์ดของสถานีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ด้านการขายโฆษณาในยุคภาพยนตร์การ์ตูนสี ปัจจุบันนี้มีเป็นจำนวนมาก แต่โฆษณาที่เข้ามารอซื้อเวลาในช่วงรายการภาพยนตร์การ์ตูนจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเนือหารายการการ์ตูน เนื่องจากรายการภาพยนตร์การ์ตูนของช่อง 9 อ.ส.ม.ท.ได้รับความนิยมและมีเรตติ้งสูงอยู่แล้ว จึงทำให้สถานีโทรทัศน์กำหนดเลือกแนวเรื่องและเวลาออกอากาศเองอย่างเต็มที่ แต่โฆษณาจะเข้ามารอซื้อเวลา หรือเป็นผู้สนับสนุนรายการนั้นๆ โดยใช้นโยบาย “ใครมาก่อน ได้ซื้อเวลาก่อน” ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เอเจนซีโฆษณาจะไม่สนใจรายละเอียดมากนัก เพียงแต่ดูว่าเวลานั้นๆเป็นรายการอะไร ไม่จำเป็นต้องระบุว่า เป็นภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องใด หรือมีเนื้อหาอย่างไร ทั้งนี้ทั้งนั้น จุดขายหนึ่งของช่อง 9 การ์ตูน คือ มีเรตติ้งดี ทุกคนรู้จักการ์ตูนของช่อง 9

“ลูกค้าเอเจนซีโฆษณาที่มีสินค้าเด็กในมือที่เขาทำเอง คือ บริษัททำขนมอาจซื้อไครเรค(Direct)กับเรา แต่ที่เป็นลักษณะเอเจนซีบริษัทโฆษณาเราก็รับ แต่ต้องเป็นระบบโควต้าทั้งปี ส่วนมากเป็นขนมกรุบกรอบหรือสินค้าผลิตภัณฑ์เด็ก..... ช่อง 9 ใช้ระบบโควต้าทั้งปีเหมือนกัน ซึ่งตอนนี้ Demand ยังสูงกว่า คือ ความต้องการของผู้ซื้อโฆษณามีมากกว่านาที่โฆษณาที่เราเมื่ออยู่” (นัมอนงค์ เย็นสบาย, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

ดังนั้น การพิจารณาคัดสินใจนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของสถานีเต็มที ซึ่งก็อาศัยปัจจัยด้านคู่แข่งชั้นจากสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือการ์ตูน หรือวิดีโอที่กำลังนิยมในตลาดการ์ตูน เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณานำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องต่างๆตามกระแสความนิยมของผู้ชมในขณะนั้นด้วย ทั้งนี้ เป็นไปในลักษณะที่เกือกล้นมากกว่าการแข่งขันกับสื่ออื่นๆ (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อังแล้ว) นอกจากนี้ ยังพิจารณาจากความสนใจและความต้องการของผู้ชม (Audience Interest / Demand) ที่ได้จากการวิจัยของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจการวิจัย เช่น บริษัทดีมาร์ จำกัด หรือของสถานีเป็นผู้วิจัยเอง หรือแม้แต่รายการวิทยุทางสถานีวิทยุคลื่นต่างๆ หรือนิตยสารบันเทิงต่างๆที่มีการให้คะแนนความฮิตนิยม(Vote) ซึ่งภาพยนตร์การ์ตูนของช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มักได้รับคะแนนความนิยมเป็นอย่างมากเสมอ รวมทั้งในด้านความสนใจและความต้องการของผู้ชมที่เขียนจดหมายถึงสถานีโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอด้วย

เมื่อผ่านขั้นตอนในการกำหนดผู้นำเข้าซึ่งมีข้อกำหนดที่ต้องพิจารณาต่างๆดังที่กล่าวมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการติดต่อแหล่งผลิตรายการและติดต่อทำสัญญาซื้อขายเพื่อจัดซื้อนำเข้า จากนั้นจะเป็นกระบวนการก่อนแพร่ภาพ อันประกอบด้วยการจัดแปลบท การเตรียมทีมพากย์ การพากย์เสียง การตัดต่อ และตรวจสอบควบคุมคุณภาพรายการ ทั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแผนผังกระบวนการนำเข้าและแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศได้ดังนี้

1. เมื่อมีการจัดซื้อโดยทำสัญญานำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนกับบริษัทผู้ผลิตเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางบริษัทจะจัดส่งมาทางอากาศ เจ้าหน้าที่ของสถานีจะต้องไปรับที่สนามบินดอนเมือง โดยเสียค่าภาษีนำเข้า ค่าละวางแก่รัฐบาลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. จากนั้นจึงจัดส่งที่ม้วนวีซีดีไปฝ่ายออกอากาศเพื่ออัดสำเนาเทปหรือทำการแปลงระบบเทปไว้สำหรับออกอากาศ ส่วนบทสคริปต์จะจัดส่งให้คนแปล โดยสคริปต์จะเป็นภาษาญี่ปุ่นในการ์ตูนญี่ปุ่น และเป็นภาษาอังกฤษในการ์ตูนฝรั่ง

3. จัดแปลบทเป็นภาษาไทยซึ่งสคริปต์มีความสำคัญมากกว่าเสียงพากย์ เนื่องจากถ้าแปลได้รู้เรื่องได้ใจความเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะเอื้ออำนวยให้การพากย์เสียงสามารถพูดได้รู้เรื่องและเข้าใจได้

“ซึ่งในสมัยก่อนหากคนแปลหนังการ์ตูนญี่ปุ่นยากมาก คนแปลมีน้อย บางครั้งการทำงานค่อนข้างสด คือ แปลกลางคืนส่งบทพากย์มาพากย์สดในตอนเช้า” (นิรันดร์ บุญรัตพันธุ์, สัมภาษณ์, อ่างแล้ว)

“คนแปลจะมีทั้งเจ้าหน้าที่ในสถานีและคนนอก ซึ่งคนนอกนี้จะเลือกคนที่ไว้ใจว่า แปลดีทำให้ไม่จำเป็นต้องตรวจทานอีกที คนที่จ้างแปลส่วนมากแปลทั้งคอมมิคบุ๊กส์และทีวี จึงรู้เรื่องเป็นอย่างดี...การมีพื้นฐานมาจากการแปลคอมมิคบุ๊กส์มาก่อน เมื่อมาแปลหนังการ์ตูนที่เป็นทีวีมันก็ง่ายขึ้น การแปลสำหรับการพากย์ที่ดี wording ต้องพอดี ไม่แปลสั้นเกินไปหรือยาวไป..” (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ่างแล้ว)

4. หลังจากจัดทำบทแปลสมบูรณ์และมีการตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษาแล้วจึงแจกบทให้แก่วิศวกรพากย์ต่อไป โดยแบ่งไปตามลักษณะความถนัด และสไตล์ของผู้พากย์ ซึ่งในยุคของช่อง 9 อ.ส.ม.ท.นี้เริ่มมีการบันทึกเสียงพากย์ล่วงหน้าแบบระบบอัดเทปแล้ว ทำให้สามารถแก้ไขหรือบันทึกใหม่ได้หลายครั้งจนเป็นที่พอใจของผู้พากย์ ลักษณะทีมพากย์ต่อ 1 เรื่อง จะมีปริมาณไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนตัวเอกที่เดินเรื่องในแต่ละเรื่องและนักแสดงร่วมในฉากบางส่วน

“สมัยก่อนพากย์สด(ประมาณปีพ.ศ. 2511) เครื่องมือในสมัยนั้นมันทำให้ผู้พากย์ต้องแอคทีฟตลอดเวลา ต้องคุยว่าคราวที่พอจะหยิบมาแทรกได้...ต้องเป็นคนที่สะอาดข่าวกว หรือมีคิอะไรก็แทรกลงไปในหนังที่พากย์ แต่ในปัจจุบันนี้ ความตื่นตัว ความกระตือรือร้นก็เหมือนกันแต่มันผิดกันเพราะยุคหลังๆรู้แล้วว่าต้องอัดเทป เทค(take) ใหม่ได้ อย่างไรก็ตาม นักพากย์จะต้องเป็นคนที่ทันสมัยตลอดเวลา รู้จักศัพท์วัยรุ่นใหม่ๆ แต่ไม่ใช่ศัพท์แสลงซึ่งฟังแล้วน่ารักก็เอามาใช้ได้ เราจะประยุกต์ใช้ในคราวจำเป็น หากทำให้ภาษาวิบัติ เราก็จะหลีกเลี่ยงไป เช่น จีบ” (ศรีอาภา เรือนนาค, สัมภาษณ์, อ่างแล้ว)

5. เมื่อการบันทึกเสียงพากย์เสร็จสมบูรณ์แล้วจะทำการตรวจสอบ(Censor)โดยสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้มอบหมายฝ่ายควบคุมคุณภาพรายการเป็นผู้ตรวจสอบรายการของทางสถานีทุกรายการ สำหรับการตรวจสอบรายการตรวจสอบรายการภาพยนตร์การ์ตูนยังคงอิงหลักเกณฑ์จากกบว.เดิม

“สำหรับการดูไม่มีอะไรมาก การดูผู้ป่วนถ้าเป็นการต่อสู้ เช่น คราก้อนบอล ต้องระวังไม่ให้ภาพความรุนแรงปรากฏออกไป เช่น การชกที่รุนแรงหรือภาพที่มีเลือดสาด แต่ส่วนมากจะเป็นการดูเด็กเล็ก ซึ่งไม่ค่อยมีอันตรายอย่างโคเรมอน หรือการดูสำหรับเด็กผู้หญิง.....” (อรุณี นันทิวาส, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ในบางครั้งอาจมีจดหมายส่วนราชการจากส่วนราชการอื่นๆมาบ้าง เช่น จดหมายขอความร่วมมือในการหลีกเลี่ยงคำว่าเสี้ยว ซึ่งเป็นการขอความร่วมมือจากสถานทูตประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

หลักการการทำงานของฝ่ายตรวจสอบควบคุมคุณภาพรายการ หากมีการเซ็นเซอร์จะสามารถเลือกวิธีการเซ็นเซอร์ตามความเหมาะสมได้ 5 วิธี คือ

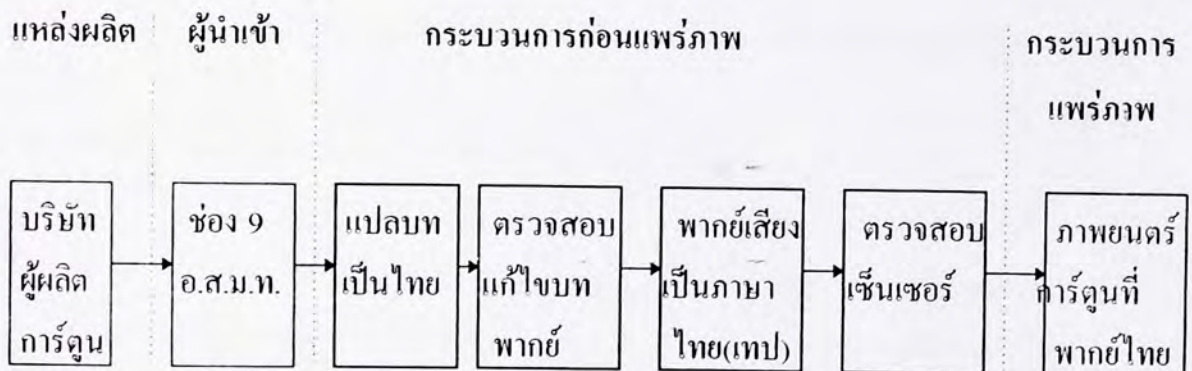
- 1) การตรวจสอบเบื้องต้น หากพบภาพที่ไม่เหมาะสมจะหมายเหตุให้เจ้าหน้าที่ไปตัดต่อทิ้งก่อนที่จะมีการพากย์ คือ การตัดทั้งภาพและเสียงที่ไม่เหมาะสมออก
- 2) การปิดเสียงหรือปิดภาพที่ไม่เหมาะสม คือ เป็นการตัดภาพหรือตัดเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งออก นั่นคือ ถ้าปิดภาพจะคงเสียงไว้เหมือนเดิม แต่ถ้าปิดเสียงก็จะคงภาพไว้เหมือนเดิม
- 3) การคงไว้เหมือนเดิม แต่มีการขึ้นตัวอักษรเตือนโนกรณิที่ไม่รุนแรงมาก ยกตัวอย่าง เช่น การกระทำนี้เป็นความสามารถเฉพาะตัว ไม่ควรลอกเลียนแบบ เป็นต้น
- 4) การตัดทอนภาพ เพื่อไม่ให้ภาพปรากฏไปชัดเจน เช่น ทำให้ภาพพร่ามัว การทำภาพโมเสก (Mosaic) หรือเป็นแถบดำปิดทับ เป็นต้น
- 5) การหลีกเลี่ยงด้วยการพากย์เสียง โดยการใช้คำพูดที่สุภาพมากขึ้น เป็นการให้คิด หรือ คักเตือนแก่ผู้ชม

“ส่วนใหญ่แล้ว การดูจะไม่มีกรกล่าวพาดพิงถึงบุคคลที่ 3 ไปในทางที่เสื่อมเสีย หมิ่นประมาท หรือแม้แต่เรื่องความมั่นคง การโฆษณาแฝง แต่การดูส่วนมากจะมีภาพกับเสียงที่ไม่เหมาะสมออกอากาศ เช่น โป๊ รุนแรง ดังนั้น การเซ็นเซอร์ก็จะไม่ได้ลึกละไรมากเพียงใช้คอมมอนเซนส์(Common Sense)ธรรมดาเท่านั้นเอง เพราะการดูมันเหมาะสำหรับอะไรที่ชาวสะอาด..” (อรุณี นันทิวาส, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

สำหรับกฎระเบียบที่ทางคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) กำหนดและถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้กันมาตลอด ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาการโฆษณาซึ่งรายการ ภาพยนตร์การ์ตูนก็ต้องใช้หลักเกณฑ์นี้ด้วยเช่นกันคือ

- รายการที่มีความยาว 30 นาที จะต้องมีเนื้อความยาวไม่ต่ำกว่า 23 นาที โฆษณาได้ 5 นาที เบรกโฆษณาได้ 3 เบรก
- รายการที่มีความยาว 60 นาที จะต้องมีเนื้อความยาวระหว่าง 42 - 47 นาที
- รายการที่มีความยาว 120 นาที จะต้องมีเนื้อความยาวระหว่าง 87 - 97 นาที

ในขั้นตอนการตรวจสอบรายการ หากผ่านการตรวจสอบจากฝ่ายควบคุมคุณภาพรายการเรียบร้อยแล้วก็จะนำไปยังฝ่ายออกอากาศ เพื่อรอกออกอากาศตามผังรายการออกอากาศต่อไป ทั้งนี้สามารถสรุปเป็นแผนภูมิภาพดังนี้

กล่าวโดยสรุป องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย(อ.ส.ม.ท.)ซึ่งทำหน้าที่บริหาร งานสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เป็นองค์กรที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากได้รับเครดิตความน่าเชื่อถือจากต่างประเทศในฐานะองค์กรของรัฐ มีการดำเนินธุรกิจที่จับทิศทางด้านการตลาดกับผู้ชมที่เป็นเด็กได้เป็นอย่างดี นั่นคือ การผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูน ได้แก่ รายการภาพยนตร์การ์ตูนประจำวันทั้งภาคอรุณหรือในตอนเย็น รายการช่อง 9 การ์ตูน หรือแม้แต่รายการสำหรับเด็กที่มีการฉายภาพยนตร์การ์ตูน เช่น รายการการ์ตูนมหาสนุก เป็นต้น ดังนั้นเมื่อสถานีประสบความสำเร็จในการจัดรายการภาพยนตร์การ์ตูนเป็นอย่างมากจึงทำให้ต้องจัดซื้อ นำเข้า และแพร่ภาพภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศองทั้งหมด นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ขายเวลาโฆษณาแก่ลูกค้าโฆษณาหรือเอเจนซี่โฆษณาเองอีกด้วย ในยุคปัจจุบันนี้ พบว่าภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศ มีปริมาณการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้จากการเรียกร้องของเด็กๆ

การประสบความสำเร็จในการจัดรายการภาพยนตร์การ์ตูนของช่อง 9 ทำให้ต้องพัฒนาการตรวจสอบความนิยมของผู้รับชมที่เป็นเด็กขึ้น ซึ่งพบว่าในยุคช่อง 9 อ.ส.ม.ท. นี้เริ่มมีการสำรวจวัดความต้องการ และความนิยมของผู้รับชมโดยเริ่มมีการวัดเป็นเรตติ้ง(Rating) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา (สุรัชย์ เตชะสุเมธ, สัมภาษณ์ 30 เมษายน 2540) ทั้งนี้ การวัดเรตติ้งถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการจัดซื้อนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คำนึงจากความนิยมของผู้ดู คือ เด็กไทยเป็นหลัก โดยอาศัยข้อมูลจาก

- เรตติ้งจากบริษัทวิจัย ได้แก่ บริษัท ดีมาร์ จำกัดซึ่งเป็นบริษัทที่มีการสำรวจวิจัยถึงเรตติ้งความนิยมภาพยนตร์การ์ตูนให้แก่ช่อง 9 มาตั้งแต่ในปีพ.ศ. 2528 เป็นต้นมา
- นิตยสาร ได้แก่ ทิวี่แม็ก ซึ่งมีคอลัมน์ความต้องการดูการ์ตูนของเด็ก
- แบบสอบถามความคิดเห็น แจกในงานวันเด็กประจำปีซึ่งทางสถานีเป็นผู้วิจัย
- จดหมายของเด็กๆที่เขียนเข้ามาถึงสถานี
- หนังสือคอมมิคบุ๊กต่างๆ โดยสังเกตตามแผงหนังสือการ์ตูน เช่น หมิกจิน

“ช่อง 9 ไม่ค่อยสนใจว่าเรตติ้งจะตกลง ถ้ามีการลงการ์ตูนในสื่ออื่นก่อน เช่น หนังสือ วิดีโอ เพราะเชื่อว่าสื่อต่างๆ จะเสริมกัน เช่น เด็กอยากดูทิวี่แม็กแล้วอยากรู้เรื่องต่อก็จะซื้อวิดีโอมาดู หรือเด็กดูวิดีโอที่ผลิตมาก่อนหรือไม่ก็อ่านหนังสือการ์ตูนตามแผงแต่ยังไม่ได้ฉายในบ้านเรา ก็จะเขียนจดหมายเข้ามาแนะนำสถานี” (วิภาดา จตุยศพร, สัมภาษณ์, อ่างแล้ว)

2. คำนึงจากเนื้อหาในภาพยนตร์การ์ตูนตัวอย่างที่บริษัทผู้ผลิตจัดทำขึ้นโดยอาศัยกฎระเบียบข้อบังคับของกบว.(เดิม) และนโยบายของทางสถานีประกอบในการพิจารณา อาทิ

- เนื้อหาไม่รุนแรง โป้ หรือชั่วกามารมณ์
- เนื้อหาไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
- การสนทนาในเรื่องไม่เป็นการพาดพิงถึงบุคคลที่ 3 ในทางเสื่อมเสีย
- เป็นการ์ตูนที่ตลก เพื่อฝัน และสร้างสรรค์จินตนาการให้แก่เด็กๆ

“ญี่ปุ่นเขาแบ่งเรต(Rate)ของการ์ตูนนะ มีทั้งการ์ตูนเด็กผู้ชาย เด็กผู้หญิงเล็กๆ เด็กวัยรุ่น การ์ตูนสำหรับเด็กโต สำหรับผู้ใหญ่ การ์ตูนที่เป็นกีฬา ซึ่งเรามักเลือกการ์ตูนเด็กเล็กมาฉายในช่วงเช้า การ์ตูนเด็กโตในตอนสาย.....”(อรุณ นันทิวาส ,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว)

3. คำนี้ถึงปัจจัยด้านสุนทรียศาสตร์ อันได้แก่ ภาพที่มีลายเส้นสวย สีสดใส มีตัวการ์ตูนที่เป็นเอกลักษณ์ในลักษณะที่ดูง่าย ๆ ง่าย นอกจากนั้น ยังพิจารณาถึงบทพูดและเสียงประกอบที่ต้องถูกต้องและเหมาะสมกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อเยาวชนไทย

“ญี่ปุ่นเขาวาดการ์ตูนเป็นการ์ตูน ไม่ใช่เหมือนของจริงอย่างวอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งมันได้อารมณ์มาก เช่น เวลามันเบื่อ เขาจะวาดให้เห็นหน้าจากผู้ชายพระเอกหน้าหล่อ ก็จะวาดให้เห็นฟิลลิ่ง(Feeling)ว่าอ้อ! เบื่อ หรือถ้าเกิดอารมณ์เจ้าเล่ห์ก็จะวาดตาเจ้าเล่ห์ขึ้นมา”(วิภาดา จตุยศพร,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว)

“ผมว่าเพลงการ์ตูนญี่ปุ่นมันเพราะมาก...เพลงเมโลดีเพราะมาก เขามหาศาลในการแต่ง เล่นออร์เคสตร้ากันทั้งวง...”(นิรันดร์ บุญยรัตพันธุ์,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว)

4. คำนี้ถึงด้านราคาของภาพยนตร์การ์ตูน ซึ่งสามารถลงทุนในราคาต่ำแต่ได้กำไรสูงโดยพิจารณาราคาภาพยนตร์การ์ตูนที่ถูกกว่าภาพยนตร์การ์ตูนประเทศอื่นๆ ก่อน ในที่นี้ เจ้าหน้าที่หลายท่านที่เกี่ยวข้องต่างก็ยืนยันว่าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นมีราคาถูก นอกจากนี้ การคำนึงด้านราคายังควบคู่ไปกับความดีและการได้รับความนิยมน ซึ่งภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องใดที่ดังและนิยมในประเทศญี่ปุ่น มักจะดังในประเทศไทยด้วย เนื่องจากมีแนวโน้มคล้ายคลึงกัน คือ เรารับหนังสือคอมมิคบุ๊กส์มาจากประเทศญี่ปุ่นมาก (วิภาดา จตุยศพร,สัมภาษณ์,อ้างแล้ว)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การศึกษาพัฒนาการของภาพยนตร์การ์ตูนนำเข้าจากต่างประเทศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. พบว่า มีกระบวนการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนเริ่มต้นมาจากการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนฝรั่งเศสเรื่อยมาจนกระทั่งการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคโทรทัศน์สี บางขุนพรหมซึ่งเริ่มมีการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นบ้างแล้ว จนในที่สุดการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนต่างประเทศในยุคช่อง 9 อ.ส.ม.ท.ได้กลายเป็นยุคเติบโตของภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น ซึ่งนอกจากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการนำเข้าภาพยนตร์การ์ตูนที่

ได้กล่าวไปทั้งหมดแล้ว ยังพบว่า ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะเฉพาะของภาพยนตร์การ์ตูนเอง ก็มีผลกระทบต่อการศึกษา นำเข้าและแพร่ภาพ จึงทำให้ต้องศึกษาลักษณะเฉพาะของภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาแยกออกไปเป็นอีกหนึ่งบท โดยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5